

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce leto 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.549 za inzerate; Sarajevo št. 7565; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Pred novim gospodarstvom zastoje?

Zadnje tedne prihajajo z inozemskih borz k nam vznemirljiva poročila. Od vsepovsod javljajo vedno nižje tečaje za delnice. Na nekaterih borzah je ta preokret posebno viden v dnevih ko so tečaji na en sam dan izredno padli, na drugih borzah pa se je ta preokret pripetil manj viharno, pa vendar prav tako vidno. Skoro povsod po svetu. Pri presoji položaja je treba ločiti na borzah trg državnih papirjev, trg papirjev s stalno obrestno mero, od trga za delnice bančnih, industrijskih in trgovskih podjetij. Trg državnih papirjev se razvija po svoje in je tu višina tečajev odvisna od tehničnih ukrepov za stabilizacijo tečajev, na splošno pa od državnega kredita in obrestne mere za dolgoročne kapitale, ki sta pa zopet obozko povezana med seboj. Drugačen pa je položaj pri delnicah, posebno industrijskih podjetij. Ta del borznega poslovanja se razvija zopet zase, čeprav ne smemo trditi, da nimata oba trga svojih važnih zvez.

Ze spomladani v poletni letos smo čitali svarilne glasove, ki so opozarjali gospodarje, da ne smejo računati na stalno trajanje konjunktura in da se konjunktura še bolj ne bo razvila. Predvsem so opozarjali v nekaterih državah na previsoke tečaje industrijskih delnic, čeprav so bili donosi teh delnic še slabi ali pa jih tudi še ni bilo kot n. pr. na Dunaju pri Alpinski montanski družbi, kratko imenovani Alpine, kjer so prav za prav interesenti eskontirali bodoče dividende že prej v zviševanju borznih tečajev. V resnici je nastopila reakcija, ki je zopet znižala tečaje. Seveda je vprašanje, če je prišlo do znižanja tečajev zaradi teh svaril ali zaradi drugih razlogov.

Posebno v letu 1936 in v prvih mesecih 1937 so tečaji industrijskih delnic stalno narasčali. Istočasno smo mogli tudi s svetovnih borznih tržišč posebno za predmete, ki so posebno občutljivi za konjunktorni potek, beležiti stalno višje tečaje. Toda spomladani letos je prišla prva sapica, ki je potisnila navzdol tečaje, seveda ne v znatni meri. Osnovna tendenca je bila za tečaje industrijskih delnic in važnih surovin usmerjena navzgor še vedno. Toda za pomladnimi dogodki je prišlo poletno mrtvilo na borzah, v jeseni pa so že pretekli mesec začeli tečaji padati, kar se je stopnjevalo tudi v oktobru. Tudi ta teden ne prihajajo vesti o izboljšanju, ampak o nadaljnem poslabšanju na nekaterih borzah. Če padec izrazimo številčno, vidimo, da je znašal indeks na borzi v New Yorku za delnice dne 2. januarja t. l. 116 (podlaga so tečaji delnic na koncu leta 1927 kot 100), dne 5. aprila, ko so bili tečaji na višku: 119, dne 3. julija pa samo še na 110. Od tedaj naprej pa do 9. oktobra je indeks nazadoval na 89, v preteklem tednu pa še nižje. Od začetka leta pa do 9. oktobra je borzni indeks padel v New Yorku za 25,3%, v Londonu za 15,5%, v Amsterdamu za 6,0, Parizu za 5,3, Curihu 4,7 in v Bruslju za 3,8%. Ta indeks velja samo za delnice.

Nazadovanje, ki je imelo svoj izvor v Ameriki, se je kmalu preneslo tudi v Evropo in tudi manjša gospodarska središča niso bila obvarovana pred zniževanjem tečajev. Posebno v Pragi je zavladovalo zelo pesimistično razpoloženje. Ko so iskali razloge za to nazadovanje, so jih kmalu dobili — pravih pa mislimo ne — v raznih tehničnih izpremembah borznega poslovanja, v Ameriki n. pr. pa v špekulaciji tujega kapitala, ki se je na veliko vgnezdil iz vse Evrope v New Yorku. Zšli smo v podobno položaj kot leta 1929, ko so ob velikem polomu na newyorški borzi krivili za to samo špekulacijo, v resnici pa je bila kriza samo signal, da široka publika vse drugače presoja bodoči razvoj gospodarskega položaja, kot je to storila do tedaj. Ta signal je pomenil začetek preokreta v konjunkturi. Tudi letos se porajajo v zvezi s krizo, izzvano na borzah papirjev in blaga, vprašanje nadaljnega razvoja gospodarske konjunktura. Kot pred leti, kot pri vsakem važnem dogodku, tako so tudi sedaj mnenja deljena in številni avtorji kažejo na bistveno različne razmere sedaj od onih, ki so bile leta 1929 in kasneje. Predvsem opozarjajo na važno dejstvo, da je danes država tako globoko posegla v gospodarstvo, da ne bo pustila več avtomatizmu kapitalističnega gospodarstva, da preživi sam krizo, za katero pride zopet vzgon gospodarstva. Zasebna iniciativa je danes samo še na papirju, pastorek, ki ga trpi država samo v toliko, v kolikor ga potrebuje za izvedbo gospodarske politike, ki si jo je začrtala. Kakor je to važno, da država skuša regulirati vse gospodarstvo v veliko večji meri kot kdajkoli prej, tako pa je zopet resnično dejstvo, da je danes mnogo svetovno-političnih razlogov, ki temne slike gospodarskega napredka številnih držav. Požara v Španiji in na Daljnem vzhodu imata posledice za vse svetovno gospodarstvo. Ze iz navdbeh teh dveh momentov vidimo, kako zapletena je danes presoja gospodarskega položaja v nacionalnem, kaj šele v mednarodnem obsegu. Neštivilno je faktorjev, ki vplivajo na razvojne smeri gospodarstva in niti naštetih jih ni mogoče. Še manj pa oceniti vsakogar vpliv in posledice.

Pri takem položaju posega zgodovinar kaj rad nazaj in išče analogij v preteklosti. Doslej smo vedno videli slediti borznim krizam industrijsko krizo v večjem ali manjšem obsegu. Ali bo to sledilo tudi sedaj? Na to vprašanje pa zopet nekateri nečajo odgovoriti samo z opisovanjem konjunktura razvoja po svetu, ampak predvsem s svojega posebnega stališča do konjunktura in njenega bodočega razvoja. Vidi se, da igrajo tudi psihološki momenti veliko vlogo, katere ne kaže podcenjevati. Tako se je zopet vnel tudi glede zgodovinskih primerov spor, v katerega poseči bi nas privedlo predalet. Toda zgodovina kapitalističnih kriz nas doslej ni varala in nas bo težko varala v bodoče, dokler bo ostal kapitalizem v vsaj približno dosedanjih obliki na svetu. Zaradi tega je treba signale, ki prihajajo z borz, vzeti resno v pretres, da si nabereimo za dobo krize rezerv, katere bomo nujno potrebovali.

Abesinija — novo središče Arabcev Živahna italijanska propaganda v Afriki

London, 19. oktobra. AA. (Havas). Vernon Bartlett razlaga v listu »News Chronicle« prizadevanja Italije za organiziranje njenega cesarstva v Afriki. Pisec naglašava predvsem, da je dobil te podatke iz zelo zanesljivega vira in pravi, da je italijanska vlada zdaj obrnila kar največjo pozornost propagandi med mohamedanci. V kratkem misli ustanoviti mohamedansko vseučilišče v Hararu v Abesiniji, kjer ustanavlja tudi moderno radijsko postajo, da bo s svojim sporedom dopolnila spored postaje v Bari. Italijanska propaganda meri tudi na domačine v Sudanu in v angleških kolonijah v Afriki. Črna armada italijanskega afriškega cesarstva, poudarjajo v italijanskih krogih, bo služila za osvoboditev ostalih domačinov. Tudi Francija ni izvzeta iz te akcije in bi v primeru vojne italijanske abesinske čete takoj zavzele Džibuti. Militarizacija abesinskega prebivalstva gre vstric s kulturno propagando italijanskih oblastev, ki bi hotele v petih letih postaviti na nože 3 milijone 500.000 mož veliko vojsko, med katerimi bi jih bilo 300.000 sposobnih za aktivno službo. Tudi rezervisti te vojske bodo dobivali vojaško izobrazbo enkrat na teden. Da se dobe finančna sredstva za izvedbo tega načrta, je italijanska vlada vse storila, kar je le mogoče, da ustvari iz Abesinije vzorno državo gospodarske avtar-kije. Zadnje čase so odprli mnogo rudnikov za železo in premog v pokrajini Harar, kjer bodo v kratkem ustanovili več tovarn za izdelovanje jekla. Po optimističnih računih bo Italija mogla v treh letih tamkaj izdelovati tračnice za železnice, v štirih letih topove, v petih letih puške in pozneje tudi avtomobile.

Oster pritisk na Arabce v Palestini

Jeruzalem, 19. oktobra. c. Nemiri v Palestini se množijo kljub strogim ukrepom policije. Ponoči so Arabci napadli židovsko naselbino v južni Palestini. Streljali so na vas nad 40 minut. Policija jih je šele nato razgnala.

Policija je objavila načrt mestnih četiri Jeruzalema, Hebrona in Libanona. Na načrtu so določene vse hiše Arabcev, ki jih bodo takoj razstrelili, če bi se napadi na policijske komisariate ponovili. V Jaffi je danes policija vrgla z dinamitom v zrak več arabskih hiš kot kazen za

Pred ustanovitvijo nove mongolske države: „Notranja Mongolija“

Tokio, 19. oktobra. AA. (NDB). V političnih krogih in listi smatrajo pri proučevanju bodoče ureditve severne Kitajske za gotovo, da se bo pod vodstvom kneza Tehanga ustanovila avtonomna notranja mongolska država, ki ji bosta pripadali tudi pokrajini Cahar in Sujujan. Mislijo, da se bo v kratkem ustanovil poseben organizacijski odbor za severno Kitajsko, sestavljen iz zastopnikov japonske vojske mornarice in finančnega ministrstva. To bi bila najboljša začasna rešitev upravnih vprašanj teh pokrajin.

Vohuni za Japonsko ali samo nasprotniki Stalina?

Moskva, 19. oktobra. c. V Svobodnem je bilo obsojenih na smrt 24 članov terorističnih in sabotažnih organizacij. Obtožnica trdi, da so delali za Japonsko.

Dež granat in šrapnelov

Šanghaj, 19. okt. b. Davi so začele japonske baterije pred Putungom in baterije vojnih ladij v Jangceju ter s širokega morja strahoviti ogenj na kitajske položaje okrog mesta. Topovi so od sekunde do sekunde grmeli vse močneje. Vse je kazalo, da se bodo Japonci pripravili za novo ofenzivo in da hočejo končno doseči uspeh v rovski vojni, ki jo vodijo že tri mesece nepretrgoma brez vsakršnih rezultatov.

Okrog 7. zjutraj, ko se je zdnilo in ko se je razvlekla megla, so pričeli grmeti vsi japonski topovi, tako da se je Šanghaj tresel od eksplozije. Vojni

V naši državi imamo razmeroma znaten trg državnih papirjev, od krize leta 1931 sem pa nimamo več trga za delnice. Delnice zasebnih bank ne notirajo na borzah, le redki so industrijski papirji, v katerih je nekaj kupčije. Pa še pri teh papirjih se pozna vpliv inozemskih tržišč, na katerih tudi notirajo. Zato vidimo, da od svetovne borzne krize ne prihaja k nam dosti odevov. Računati pa moramo, da je tudi naše gospodarstvo ozko zvezano s svetovno konjunkturo in da se ne bomo mogli podati v izolacijo pred slabimi posledicami krize. Zaenkrat še ne vidimo znakov popuščanja, pripraviti pa se moramo na to, da bo čez leto dni zajel tudi naše gospodarstvo val s svetovnih tržišč. Če bomo mislili pravočasno na preokret, si bomo pripravili veliko razočaranj.

večrajšnji napad na tamošnji policijski komisariat.

Huda kazen je tudi doletela arabsko prebivalstvo v Libanonu. Tam so arabski nacionalisti razdejali letališče. Sedaj pa je policija objavila, da mora arabsko prebivalstvo takoj plačati vso škodo za letališče. Policija je vsakemu določila, koliko mora plačati v denarju, živini ali pa v poljskih pridelkih. Dokler ne bodo plačali kazni, morajo ostati v svojih hišah 22 ur na dan.

V Hebronu je policija določila 30 arabskih meščanov, ki se morajo vsak dan javiti na policijskem ravnateljstvu po določenem vrstnem redu.

Sklepi italijanske vlade

Rim, 19. oktobra. c. Italijanska vlada je na svoji današnji seji odredila, da se bo poslej 25. april slavil kot narodni praznik v spomin rojstnega dne pokojnega iznajditelja Marconija.

Vlada je izdala še več drugih važnih odredb. Tako dobi sedaj vsaka pokrajina v Italiji posebno fašistično milico, ki bo imela tudi poseben letalski

Južna Afrika v vojni Angliji ne bo prišla na pomoč

London, 19. oktobra. b. Vojni minister južne Afrike je imel včeraj govor, ki je povzročil v angleških političnih krogih izredno neugoden vtis. Prvič v zgodovini angleškega imperija se je zgodilo, da je predstavnik vlade enega britanskega dominiona odkrito izjavil, da njegov dominion ne bo prišel na pomoč Veliki Britaniji, če bi se ona vmesala v vojno. Dominion južne Afrike je doslej povzročil Londonu mnogo skrbi zaradi svoje politike po svetovni vojni. Južna Afrika je namreč ponovno poudarila, da nima nobenega interesa v Evropi, ker se vsi njeni interesi križajo samo v Afriki. Ako bi prišlo v Evropi do vojne, bi se južna Afrika ne smatrala za obvezano, da pošlje svoje čete v Evropo, pa čeprav bi bila Velika Britanija napadena. Vse to je sedaj na izredno odkrit način potrdil afriški vojni minister. Od je predvsem poudaril, da se Velika

Visoko odlikovanje kneza - namestnika

Belgrad, 19. oktobra. AA. Romunski kralj Karol II. je imenoval Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla za častnega poveljnika 3. obmejnega romunskega bataljona. Častni poveljnik 2. obmejnega bataljona je kralj Karol II. Ta dva bataljona sta posebni enoti v romunski kraljevski gardi.

oddelek z letališčem. Dalje je vlada sprejela sklep, da se zgrade utrdbe s protiletalskimi baterijami ob obalah Tripolitanijske in Libijske. V vzhodni Afriki se ustanove posebne potujoče fašistične razstave. Vlada je že določila razne ustanove, ki naj skrbe za številne družine in za vzgojo mladine.

Na današnji seji je vlada tudi sklenila obdavčiti delniške družbe z 10% njihove delniške glavnice. Delniške družbe bodo morale oddati ta znesek državi v 15 obrokih vsaka dva meseca, najkasneje do leta 1940. Vlada pravi, da rabi ta denar za izdatke v abesinski vojni in pa za potrebe obo-roževanja in obrambe.

Abesinija je bila tudi razdeljena na razna kolonijalna področja, kamor bodo razne italijanske pokrajine pošiljale izseljenke. Sedaj so določili tri kolonijalna področja. Eno tako področje nosi tudi ime »Etiopska Abesinija«.

Britanija zelo moti, ako misli, da bo južna Afrika v primeru vojne prišla na pomoč angleškemu imperiju. Med njo in Veliko Britanijo obstoja pogodba, je poudaril vojni minister, toda ta pogodba ne daje Veliki Britaniji pravice, da računata na najo vojno pomoč, če bi se zapletla v kakšno vojno v Evropi. Ako smatra Velika Britanija, da je to upor, potem izjavljamo, je del vojni minister, da hom jaz prvi upornik. Mi ne bomo poslali prav nobenega vojaka v Evropo. Mi smo pripravljani za vojno samo v našem področju in samo na naših mejah. Zunanji mejni mi nimamo nobenega interesa in se ne bomo za nikogar borili.

Trdi se, da je angleška vlada zaradi tega govora že storila korake pri južnoafriški vladi in zahtevala ob čas najhujšega bombardiranja. Bitka se nadaljuje in bo splošen položaj mogoče ugotoviti šele tedaj, ko bodo utihale baterije z obeh strani. Pri Kitajcih se opaža gotova nervoznost, ker ne morejo zvedeti, kakšno je pravo stanje na bojiščih. Po nekaterih znakih se da sklepati, da so Japonci na nekaterih mestih le prodri kitajsko bojno črto.

Konferenca devetih bo trajala tri tedne

London, 19. oktobra. b. Angleški zunanji minister Eden bo osebno vodil angleško delegacijo na konferenci devetih držav v Bruslju. Eden pa bo ostal v Bruslju samo par dni, nakar bo vodstvo delegacije poveril siru Aleksandru Cadoganu, drugemu ravnatelju Foreign Office. Pričakujejo, da bo bruseljska konferenca trajala tri tedne in se bo v primeru potrebe prenesla in nadaljevala v Zenevi.

Seja francoske vlade

Pariz, 19. oktobra. c. Danes je bila seja ministrskega sveta na Elizeju pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Na seji so obravnavali špansko vprašanje in je zunanji minister Delbos podal obširno poročilo. Vlada je tudi določila, da bosta Delbos in de Tesson zastopala Francijo na konferenci devetih v Bruslju. Ministrski svet je tudi določil 1390 milijonov frankov za obrambo franka.

Proti poganstvu na Madžarskem

Budimpešta, 19. oktobra. b. Snoci je bila v notranjem ministrstvu seja, na kateri je bilo sklenjeno, da se ostro nastopi proti ekstremnim desničarskim elementom. Trdijo, da je do te konference prišlo predvsem zaradi zahteve cerkve, ker so esketrimisti razvili ostro propagando proti vsem veram brez razlike ter hočejo uvesti staro madžarsko poganstvo.

Budimpešta, 19. okt. b. Grof Stefan Bethlen se je vrnil včeraj iz Londona, kjer se je sestel z raznimi političnimi osebnostmi. Takoj po svojem povratku se je sestel z dr. Eckhardom. Politični krogi trdijo, da se bo Bethlen zopet povrnil v javno politično življenje.

Zagrebska vremenska napoved: Lepo vreme.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, ponekod zjutraj megleno, topleje, južni vetrovi. Zemunska vremenska napoved: Pretežno jasno v severnih krajih, drugod bo prevladovala delna oblačnost. Košava v Podonavju. Deska utegne biti v južnih krajih. Temperatura bo poželja.

Sklepna seja skupščine in senata

Belgrad, 19. oktobra. m. Danes dopoldne je bil zadnji sestanek skupščine v sedanjem zasedanju. Seja se je pričela ob pol 11 dopoldne. Vodil jo je predsednik Čirič. Prisostvovali so ji predsednik vlade dr. Stojadinović, notranji minister dr. Korošec, vojni minister general Marič, kmetijski minister, minister za gozdove in rudnike, gradbeni, pravosodni in fin. minister, minister za telesno vzgojo, poštni minister ter ministri dr. Krek, Behmen, Djordjević in Novaković. Poslanci JRZ so ob vstopu članov kr. vlade v sejni dvorano privedli prisrčne ovacije. V diplomatski loži so prvemu delu seje prisostvovali šest poslancev Girsu in osebje njegovega poslanstva.

Zapisnik zadnje seje je prečital dežurni tajnik Pozderac. Pred prehodom na dnevni red je tajnik prečital celo vrsto raznih obvestil, ki jih je skupščina prejela od svojega zadnjega zasedanja dalje. Prečitani so bili tudi ukazi o zadnjih spremembah v vladi ter o imenovanju zastopnika socialnega ministra, ko se je ta mudil v tujini. Prečitani je bil tudi ukaz o ustavitvi kazenskega postopanja proti poslancu Tasi Diniću. Citanje ukazov so poslanci poslušali stoje.

Predsednik Čirič se je spominjal smrti predsednika češkoslovaške republike Masaryka. Čirič je v izbranih besedah orisal osebo pokojnega predsednika Masaryka kot filozofa in državnika. Poslanci so govor predsednika poslušali stoje ter so vzkliknili na koncu trikrat »Slava!«

Predsednik Čirič se je spomnil tudi smrti dveh poslancev Simona Bugarina in Ramadana Ramadanovića. Poročal je, da je v imenu parlamenta prisostvoval zadnjim manevrom naše armade. Za povabilo na manevre se je toplo zahvalil vojnemu ministru. Predsednik je o zadnjih manevrih dejal, da se je tam čudil vsemu, kar je naša junaška vojska pokazala. Smatra za svojo dolžnost, da čestita vojnemu ministru k doseženemu uspehu in da ga prosi, naj sporoči čestitke skupščine naši vojski. Izvajanja predsednika so poslanci sprejeli z vzkliki: »Živela naša vojska! Za te manifestacije se je zahvalil vojni minister, general Marič.

Dežurni tajnik je prečital celo vrsto uredb, ki jih je predložila kr. vlada v odobritev skupščini. Tako je poslal pravosodni minister v pretrse zakon o ustanovitvi novih okrožnih in okrajnih sodišč, socialni minister pa zakon o graditvi in razširitvi zdravstvenih ustanov. Za proučevanje teh zakonov se bodo izvolili posebni odbori. Prečitanih je bilo tudi več interpelacij ter odgovorov posameznih ministrov, da bodo odgovorili na posamezne interpelacije, kakor hitro bodo zbrali potrebno gradivo. Tako bo prometni minister odgovoril na interpelacijo poslanca Fuxa o graditvi in rekonstrukciji železniške postaje v Ljubljani, poštni minister pa na interpelacijo poslanca Mravljeta o postopanju upravnika pošte Ljubljana I. g. Frana Saleharja. Spročena je bila tudi zahteva pravosodnega ministra o odobritvi nadaljevanja kazenskega postopanja proti več poslancem. Tako zahteva pravosodni minister odobritev izročitve sodišču med drugim Voje Janjica, Ivana Prekorska, Rudolfa Doboviška

in Josipa Režka. O zahtevi pravosodnega ministra glede izročitve poslancev sodišču bo razpravljal še imunitetni odbor.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik Čirič odgovoril na več vprašanj poslancev. Tako je stavil kratko vprašanje na predsednika poslanec Risto Jojić, dalje Voja Lazić, Luka Avramović, Zdravković in Živojin Arandjelović. Več vprašanj na predsednika je vložil tudi dr. Janjić. Na vsa ta vprašanja je obširno odgovoril predsednik Čirič ter je svoja izvajanja podprl z uradnimi poročili, ki jih je dobil od notranjega ministra dr. Korošca, ki mu je na vsako vprašanje predložil obširno poročilo uprave mesta Belgrada. Iz vseh poročil je razvidno, da so policijski in upravni organi, na katere so se interpellanti pritoževali, v vseh slučajih ravnali strogo po zakonih in korektno.

Na Lazićevo vprašanje, ali bo skupščina v resnici stavila z dnevnega reda konkordat, mu je predsednik odgovoril, da se konkordat ne nahaja več v skupščini in da ne more s predsedniškega mesta samovoljno tolmačiti izjav predsednika kr. vlade.

Na predsednika kr. vlade je stavil kratko vprašanje Manfred Paštović. Dr. Stojadinović mu je odgovoril, da bo na vprašanje odgovoril, kakor hitro bo zbral potrebne podatke.

Skupščina je prešla na pretres poročila odbora, ki je proučeval zakonski osnutek o pravicah in ugodnostih odlikovancev Karadjordjeve zvezde z meči. K besedi se je javil opozicijski poslanec dr. Luka Soški ter je dejal, da o tem predmetu skupščina ne more razpravljati, ker zakonskega predloga poslanci niso dobili pravočasno na vpogled. Poslancu je predsednik Čirič pojasnil, da so vsi poslanci pravočasno dobili zakonski predlog. Poročilo odbora je prečital poslanec Sava Mikić, za njim pa je govoril Mita Dimitrijević, nakar je povzel besedo vojni minister, ki je med drugim izjavil, da so poslanci s sprejetjem tega zakona storili veliko delo ter zadostili veliki potrebi za izkazovanjem javnega priznanja in zahvale vitežom našega naroda, ki so s pesmijo na ustih šli v svet in žrtvovali ne samo življenje, temveč tudi obstanek svojih družin, da bi zadostili dolžnosti napram svojo domovini. To ni samo akt pravičnosti in zahvale napram njim, ampak tudi akt državniške modrosti. Vojni minister je še opozoril skupščino na težko stanje, v katerem se nahajajo odlikovanci Karadjordjeve zvezde s prestreljenimi prsi in polomljenimi udi, ki so s svojim junastvom zaslužili, da bi jim postavljali še živim spomenike. Naposled se je vojni minister zahvalil v imenu vojske in mornarice za enodušno in slovesno priznanje ugodnosti odlikovancev Karadjordjeve zvezde. Svoja izvajanja je zaključil z ugotovitvijo, da bo ta akt v vojski in mornarici naletel na polno zahvalo, ker bo vojska videla v tem nadaljno vzpodbudo za junaška dela. Končal je s stavkom: »Hvala vam, gospodje narodni poslanci! Vsi poslanci so priredili manifestacije naši vojski in so zakon sprejeli soglasno.

Z večino glasov so bili nato sprejeti trije zakonski osnutki o podelitvi stalne mesečne

podpore trem prošicem. Skupščina je nato sprejela še resolucijo, s katero se prenašajo vsi neproučeni vladni zakonski osnutki, poročila odborov, predlogi resolucij, še vse neodobrene uredbe ministrskega sveta, zahteve pravosodnega ministra za izročitev poslancev sodišču, vse sklepe odbora za prošnje in pritožbe, vse prošnje in pritožbe, ki jih je sprejel ta odbor, in vse stvari, ki spadajo v pristojnost finančnega odbora, na novo zasedanje.

Predsednik Čirič je podal besedo notranjemu ministru dr. Korošcu, ki je prečital ukaz kr. namestništva, da se seja skupščine, ki so bile sklicane 15. oktobra 1936 na redno zasedanje, zaključijo s citanjem tega ukaza in da se skupščina sestane k prihodnjemu rednemu zasedanju dne 20. oktobra 1937.

S tem je bila današnja seja zaključena. Prihodnja seja bo jutri ob 9 dopoldne. Seja bo vodil po predpisih skupščinskega poslovnikar najstarejši poslanec. Na jutrišnji seji bodo volili tudi novo predsedstvo skupščine.

Službojoči tajnik dr. Kotur je nato sporočil, da je predsednik Narodne skupščine poslal senatu v nadaljnje delo zakonski predlog o konkordatu med sveto stolico in kraljevino Jugoslavijo in zakon o ugodnostih odlikovancev s Karadjordjevo zvezdo z meči. Kakor znano, je za izjavo predsednika vlade konkordat, ki ga je Narodna skupščina poslala v nadaljnji pretres senatu, stavljen z dnevnega reda. Sporočeno je bilo dalje, da je odbor za proučevanje zakonskega osnutka o prekrških končal svoje delo in pošiljal plenumu o tem svoja poročila. Prav tako je finančni odbor senata poslal plenumu svoje poročilo o uredbi glede razširitve telefonskih naprav in telefonskega omrežja v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Dalje je bilo sporočeno, da sta senat, kakor tudi Narodna skupščina dobila v sprejem in odobritev uredbo ministrskega sveta glede nabave in polaganja telefonskega kabla za velike razdalje Belgrad—Zagreb—Maribor—avstrijska meja. O tej uredbi bo razpravljala finančni odbor. Spročena je bila dalje tudi zahteva pravosodnega ministra za izročitev sodišču senatorja dr. Alberta Kramerja zaradi klevet iz členov 52, 54, 79, točka 415 tiskovnega zakona. Nato je poročal predsednik senata dr. Mažuranić, da je dobil od senatorja Jovana Banjanina kratko vprašanje, ki se nanaša na pred kratkim objavljeni opozicijski sporazum. Dr. Mažuranić je na to vprašanje dal kraji odgovor, v katerem je med drugim poudarjal, da je to v marsikaterem oziru daljnosežno vprašanje g. Banjanina naslovljeno na odstopajočega predsednika ravno v času, ko mu ugaša mandat. Dalje pravi, da si ne more zamisliti, kako naj bi dal izčrpen odgovor Banjaninu na njegovo vprašanje, ne da bi pri tem razložil svoje osebno mnenje o političnih dogodkih, ki jih govori to vprašanje na eni strani, na drugi strani pa o stališču in delu kraljevske vlade, v katerega se zaganja interpellant Pravi, da svojih izjav ne more zaključiti, ne da bi opozoril na neke okoliščine. V tem vprašanju senatorja Banjanina je pa ena sama točka, v kateri predsednik senata lahko popolnoma pravilno odgovori interpellantu. Dr. Mažuranić pravi, da je res naloga tako narodnega predstavnika in njenega predsednika, da brani ustavnost in zakonitost. Vsak razvoj v državi mora biti praven.

Nato je dobil besedo interpellant Banjanin, ki je v svojem govoru dokazoval, da je takozvanega zagrebškega sporazuma kriva Jugoslovska radikalna zajednica, ki ni že meseca marca, ko se je baje začelo govoriti o takozvanem sporazumu, nastopila z močno roko ter onemogočila vse sestanke takozvane združene opozicije z dr. Mačkicom. Od vlade je Banjanin zahteval močno roko, sam pa se je zavaroval z ugotovitvami »Slovenec«, da on in JNS misli na močno roko. Zaradi dolgočasnosti pa senat ni več poslušal Banjanina, ki je zaključil svoj ekspoz.

Predsednik senata je nato predložil senatu v odobritev resolucijo, po kateri se prenašajo vsi nedokončani zakonski predlogi in razni sklepi finančnega odbora, odbora za prošnje in pritožbe ter drebde ministrskega sveta za novo zasedanje. Senat je prešel nato na glasovanje. Za vladni predlog je glasovalo 49 senatorjev, 28 pa proti.

Nato je notranji minister dr. Korošec prebral ukaz kraljevskega namestništva o zaključku sedanjega senata in o sklicanju senata k novemu zasedanju, ki bo jutri, 20. t. m. Na jutrišnji seji senata bo izvoljeno, prav tako kakor na skupščini, novo predsedništvo. Senatorji, včlanjeni v Delovnem klubu in v neodvisnem klubu, so se zedinili na enotni listi. Na tej listi kandidira kot predsednik dosedanji predsednik senata dr. Zelimir Mažuranić, kod podpredsednika pa dr. Kotur in Svetozar Tomić, predsednik neodvisnega kluba senatorjev, za tajnika kandidirajo Vukotić Gijuro, Tomo Kovačević in dr. Gustav Gregorin.

Belgrad, 19. oktobra. m. Senatova seja se je pričela ob pol 5 popoldne. Po prečitaniu zadnjega zapisnika je dežurni tajnik prečital dva ukaza kr. namestništva, in to ukaz o zadnji rekonstrukciji kr. vlade ter o postavitvi dr. Vrbančica za namestnika socialnega ministra, ko je ta odpotoval v tujino.

Pred prehodom na dnevni red je predsednik dr. Mažuranić govoril o umrem predsedniku češkoslovaške republike Masaryku. Izjavil je, da je ob priliki veličastnega pogreba tega velikega prijatelja Jugoslavije v Pragi imel čast, da je sedanjemu predsedniku češkoslovaške republike dr. Benešu v imenu celokupnega senata kr. Jugoslavije izrazil brezmejno sožalje. Žalost, ki je zavila vso Češkoslovaško, je zajela tudi vse človeštvo ob izgubi nenadomestljivega češkoslovaškega državnika. Ob zaključku je predsednik vzkliknil: »Slava in večni spomin Tomažu Masaryku!«

Domači odmevi

Pozdrav

angleškemu delavstvu

Z obnega zbora Hrvatske delavske zveze (Hrvatski radnički savez), kateremu je v imenu dr. Mačka prisostvoval inž. August Košutić, je bil angleškemu delavskemu sindikatu »Trade Union« poslan sledeči brzojav: »Hrvatska delavska zveza, v kateri je organizirano vse hrvatsko delavstvo, izraža svoje simpatije in solidarnost s sklepom »Trade Union« na kongresu 6. in 7. septembra l. l., v kateri odbija vsako sodelovanje z marksističnimi strankami in organizacijami. Obenem se pridružuje njegovi brezkompromisni zavrnitvi fašizma. Hrvatska delavska zveza se bori za delavsko in kmečko demokracijo, pa proti fašizmu in marksizmu.«

Pomirjenje med JRZ

in pravoslavcem

Vsi časopisi ponatiskujejo vest iz novosadskega dnevnika »Danc«, da bodo poslanci JRZ, ki so bili zaradi glasovanja za konkordat, obsojeni na cerkvene kazni erbske pravoslavne cerkve, oproščeni teh kazni in eprejeti nazaj v cerkev. Po drugi strani bodo po tej vesti tudi v JRZ eprejeti nazaj poslanci, 23 po številu, ki so glasovali proti konkordatu. Samo Voja Janjić ne bo več sprejet.

Iz zemljoradniškega kluba v skupščini je izstopil poslanec Luka Kostrenčić in prestopil v klub JRZ.

Djura Janković o sporazumu

Na zborovanju JRZ v Osijeku je govoril tudi bivši minister za gozdove g. Djura Janković. Dejal je, da mora biti pravi sporazum tak, da ne bodo ponižani ne Hrvatje ne Srbi. »Sedaj pa dr. Maček sedi v Zagrebu ali Kupinec kakor vezir, k njemu pribhajajo zastopniki združene opozicije in on jim kot zmagovalce narekuje sporazum. Iz Zagreba pa nihče ne mara priti v Belgrad in to je največja sramota, kar so jih Srbi mogli doživeti. Sporazum med Srbi in Hrvatji je bil dosežen 1. decembra 1918. Če pa Hrvatje hočejo popolno samostojnost, pa morem reči, da jo bodo dobili, ko bo dr. Maček pristopil k dr. Stojadinoviću, da bi skupno delala za napredek države.«

Za hrvatsko filmsko industrijo

V »Hrvatskem dnevniku« je izšel članek, ki se zelo ogreva za ustanovitev hrvatske, narodne filmske industrije. Dokazati potrebo takega podjetja mu ni težko, dokaže pa tudi, da bi bila stvar tudi v denarnem oziru rentabilna, kakor so rentabilna nekatera taka podjetja drugih malih narodov. Tudi za snov bi podjetje, če bi se že ustanovilo, ne bilo v zadregi, saj mu zemlja, folklor, zgodovina, dajejo dovolj lepega in zanimivega gradiva. Tako podjetje bi tudi vzbudilo domače igralske talente, ker »kdo ve, koliko velikih igralskih talentov danes propada po hrvatskih vaseh in predmestjih.« Za narodno ali politično vzgojo bi bila stvar zelo pomembna, »kaj bi n. pr. pomenilo za hrvatskega kmeta, če bi videl izvrsten film o Matiji Gubcu!« Vse zadevo naj bi vzela v roke »kmetška in gospodarska sloga«, v katerih ima veliko brenedo znani levčar Rudolf Herceg. Članek pravi, da »film majhnih narodov prinaša s seboj kulturo in spoštovanje svobode, ker se morajo že zaradi svojega položaja postaviti v bran proti imperijalističnim težnjam velikih držav.« Tako podjetje naj bi se ostro uprlo tedenskim filmskim novicam, »ki večkrat kažejo samo n. pr. »Obisk Mussolinija Hitlerju«, ki prinašajo samo vojaške sprovede, fanfare in marše, kakor da bi večje kulture ne bilo na svetu.« Taki izrazi in misli razodevajo določeno, strogo opredeljen svetovni nazor, katerega je prežeta »Kmetška sloga«. — Vsekakor je treba priznati, da so Hrvatje v tej dobi silno delavni. Poleg gibanja proti nepismenosti, oziroma dela za poučevanje nepismenih, sedaj še delo za laetno filmsko industrijo — v vseh teh naporih je veliko truda.

Hrvatski socialni teden

Od 25. do 31. oktobra t. l. bo v Zagrebu II. hrvatski socialni teden, ki si je stavil za nalogo, da prouči in razčisti vsa vprašanja družino in da vzpodbude za dvig in utrditve zdrave, uravnotežene krščanske družine v hrvatskem narodu. Delo kriče po poklicanju svetega Duha nadškofkoadjutor dr. A. Stepinac s cerkvenim govorom: uravni in nadnaravni pomen družine, konča pa se s proslavo Kristusa Kralja. Pri tednu sodelujejo škofoje, visokoškolski profesorji, zdravniki in drugi odlični kulturni delavci.

Laže, pa ga še sram ni

V St. Louisu v Ameriki izhaja list »Sokol«, glasilo »Jugoslovskega sokolca«. V zadnji številki priobčuje izvlečke iz najbolj ostrih govorov ob priliki konkordata v skupščini in jih zaključuje s temi besedami: »Spodnja zbornica je konkordat izglasovala, samo senat ga mora še sprejeti, pa bo postal zakon. Ko se še to zgodi, bo imel rimski papež iz Vatikana enako oblast nad . . . . . 6 milijoni jugoslovskih državljanov, dasi ni ne Jugoslovan in tudi ne živi v Jugoslaviji. Poleg tega bo naša nacija dajala Sveti Stoli v Rim davek okrog 900 milijonov na leto in nekega dne bodo ti milijoni, izpremenjeni v bajonete, puške in topove, zagrmeli iz Rima in podirali naša stoletna naselja in mesta in ubijali prav isto državljanje, ki so po krivdi svojih političnih voditeljev te milijone v Rim poslali.«

Tudi take stvari se lahko pišejo pod masko tiskovne svobode. Ni čudno, da je tako zelo prišla ob dobro ime.

Kaznovani primer korupcije

Potrjena je obsodba finančnega ravnateljstva, s katero je bil znani pomočnik zunanega ministra dr. Aleksander Bodi obsojen zaradi tihotapstva preprog, pohištva in drugih dragocenosti. Obsojeni so — poleg takih in rednih sodnih stroškov — dr. Aleksander Bodi in Lidija Bodi na po 5.671.357 dinarjev, Ivan Nečajev na 4.750.650 din., Pajo Glilik na 1.399.294 din., Danko Batori na 3.003.807 dinarjev, Nikolaj Milutin pa na 3000 din., ker je oval preiskavo.

Socialisti proti sporazumu

V nedeljo so se zbrali socialisti v Zagrebu k zborovanju, ki ga je vodil bivši predsednik osrednjega urada za zavarovanje delavcev Viljem Haramina. Ob tej priliki so se socialisti dotaknili tudi političnih vprašanj, tako sporazuma, katerega so popolnoma obojevali, češ da zavračajo vsako naziranje o treh narodih v državi. »Hrvatski dnevnik« pravi na to, da je prav vseeno, kaj mislijo socialisti, važno je to, da bi bile čimprej volitve v delavska zastopstva, da se socialisti potem ne bodo več mogli proglašati za zastopnike delavstva.

Boji v Asturiji

Po poročilih Francove generalnega štaba so bele čete v zadnjih dveh dneh dosegle zelo pomembne uspehe, ki bodo verjetno pospešili likvidacijo fronte v Asturiji. Ob obali so bele čete zasedle pogorje Puerto Sueve, zapadno od Arionde in dosegle mesto Colunga, ki je 22 km zapadno od Ribadasele. Od tu je le še kakih 15 km do Vilaviezoze, ki je poleg Gijona edino pomembno pristanišče Asturije, kolikor jo imajo še v oblasti rdeče čete. Od Colonge so Francove čete po območni cesti oddaljene niti ne 40 km od Gijona. Poročila govore o velikem številu ujetnikov in o množinah zaplenjenega vojnega materiala.

Po večmesečnih bojih se je na jugozapadu asturske fronte posrečilo Francovim četam, da so se prebile skozi nad 2000 m visoke Cantabriške gore in so sedaj že pri izstopu v dolino reke Nalon, ki se v severozapadni smeri vije proti Oviedu. Na tem bojišču so Navareti premagali silovite težkoče gorske terena in junaški odpor asturskih rudarjev. Zadnja poročila navajajo, da so zasedli Campo de Caso, od koder vodijo dobre gorske ceste, in sicer ena proti Pola de Laviano in druga naravnost proti severu v Intiesto, ki sta oba zelo važni središči premogokopnih asturskih revirjev. Kakor povsod, tudi v Asturiji uporabljajo Francove čete taktiko obkoljevanja, ki se jim je tudi tokrat posrečila. Ako bo vreme ugodno, bodo po dosedanjih uspehih sodeč Francove čete že v nekaj dneh v osrju rudarskih revirjev, s čemer bo tudi usoda Gijona zapečatena.

Istočasno pa poskušajo rdeče čete z veliko ofenzivo v Aragoniji vezati čim več Francovih čet in tako preprečiti, ako bi bilo mogoče, zasedbo Gijona ter likvidacijo severne fronte, ki bi opustila mnogo Francovih čet za druga bojišča. Ako bi se posrečilo rečem, da še nekaj tednov zadržujejo ofenzivo belih v Asturiji, bo pritisnila v asturskem višavju zima in bi zopet za kakega pol leta preprečila nadaljnje vojaške operacije.

Očitno tekmujejo Francove čete sedaj z zimo, ki v teh pokrajinah nastopi zelo zgodaj.

Seja neumeševalnega odbora v Londonu

London, 19. oktobra. c. Začetek seje odbora za neumešavanje se je zavlekel do 16.30 po londonskem času. Seji predseduje Eden in ob 19.30 (to je ob 20.30) seja še ni bila zaključena. Zanimivo je, da je nemški veleposlanik von Ribbentrop pred začetkom seje odpoval v Nemčijo, češ, da še ni prestal vsega dopusta, ki se konča šele konec oktobra. Odsel je najbrž zaradi tega, ker si z Edenom nista »ravno preveč dobra«.

Dunaj, 19. oktobra. AA. (Havas). Avstrijski zunanji minister Guido Schmidt se bo v ponedeljek odpeljal v Varšavo, kjer bo ostal dva dni.

Za našo univerzo

Belgrad, 19. oktobra. m. Finančni minister je na intervencijo obeh slovenskih ministrov ter poslancev JRZ otvoril kredit v dravskem finančnem ravnateljstvu v znesku 100.000 din za izplačilo povratne znanstvenim društvom ljubljanskega vseučilišča.

Osebnosti

Belgrad, 19. oktobra. m. Z odlokom prosvetnega ministra je postavljena Grozdana Bezek za pogodbeno suplentko na gimnazijo v Kranju.

Belgrad, 19. oktobra. m. Na novo katastrsko upravo v Skofjo Loko sta premeščena za šefa Josip Sever, katastrski geometer in Pavel Kalčenko, tehnični dnevničar.

Nove ceste po državi

Belgrad, 19. oktobra. AA. 2. februara 1936 je vlada izdala uredbo o financiranju velikih javnih del za oživiljenje narodnega gospodarstva, pobijanje nezaposlenosti in pospeševanje tujskega prometa. Pri izvajanju tega velikega gospodarskega načrta je gradbeni minister izdelal program gradnje cest v naši državi v znesku 400 milijonov din.

Do konca t. l. bi imela biti v celoti gotova tale večja dela: Cesta Belgrad—Novi Sad, Bačka—Topola, Subotica, Belgrad—Pančevo, Belgrad—Mladenovac, Zagreb—Podused, Zagreb—Sesvete (poslednji dva sta že gotovi), Budva—Bar, Sarajevo—Ilidže, Niš—Niška Banja (gotova). Vse ceste v okolici Dubrovnika in okolice Cetinja so že gotove. Za gradnjo cest se je v tekočem letu izdalo vsega skupaj okoli 6 milijonov din za mezde.

Iz kredita ene milijarde din za javna dela se je porabilo 316 milijonov din. Konec tega leta pridejo v promet še te-le ceste: Belgrad—Novi Sad, Bačka—Topola—Subotica, Belgrad—Pančevo, Belgrad—Mladenovac do križišča z Arangijevcevi. V prometu so pa že ceste Crvenikrat, Niš—Niška Banja in Ploča—Palanka, Zagreb—Sesvete, Zagreb—Podused, Dubrovnik—Cavtat, Budva—Petrovac, Orašac—Rukov klanc, Orašac—Sarajevo Ilidjak, Skoplje—Veleš in cesta skozi Crkivenico

in Novi. Prihodnje leto se imajo dograditi še ceste Novi Sad—Subotica (čez Srbobran in Bačko Topolo) Milatovačka reka—Topola, Podused—Samobor, Seavete—Dugo Selo, Ljubljana—Kranj, Banja luka—Nova Gradiska in Prijepolje—Bjelopolje.

S tem bi bila končana prva perioda gradnje modernih cest v naši državi iz kredita milijarde dinarjev za javna dela, za pobijanje brezposelnosti in za pospeševanje tujskega prometa, tako da bo naša država dobila vsaj najvažnejše moderne ceste, ki so velikega gospodarskega in tujkoprometnega pomena.

Za mednarodne ceste

Belgrad, 19. oktobra. AA. 27. t. m. bo stalna komisija za mednarodne ceste imela svoj sestanek v Budimpešti. Tega sestanka se udeležijo zastopniki Anglije, Belgije, Francije, Nemčije, Avstrije, Jugoslavije, Bolgarije in Turčije. Razpravljali bodo o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z gradnjo mednarodnih cest. Naš državo bosta zastopala na konferenci pomočnik gradbenega ministra g. Josipović in šef cestnega odseka gradbenega ministrstva g. Petrović.

Težka avtomobilska nesreča pri Bledu

Dve smrtni žrtvi

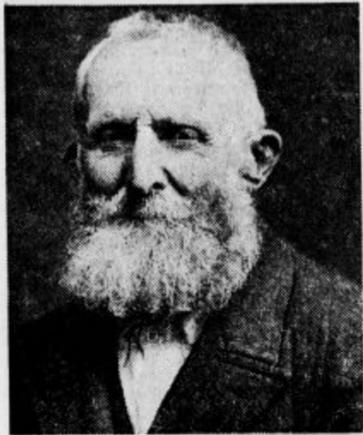
Gorje pri Bledu, 19. okt.

Danes ob pol 6 zvečer se je eno uro od Gorij zgodila huda nesreča, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi. Tovorni avtomobil trgovca Resmana iz Zapuže je peljal koks v Gorje. Nazaj grede pa je na avto naložil nekaj ljudi, ki so se peljali v Zapuže. Na cesti se je avto arečal z vozom, kateremu se je hotel umakniti, pa je po nesreči zavozil pod cesto. Pri tem sta našla smrt Kunstel Jakob, trgovec iz Gorij, in Kenda Ivan z Bleda. Težko se je ponesrečila tudi gošč. Verica Sodja iz Mrzlega Studenca, ostali pa so odnesli težje in lažje poškodbe. Nepoškodovana sta ostala sofer in pa Ulear Matko, ki je z otrokom skočil o pravem času iz avtomobila. Natančneje še poročilo bomo prinesli jutri.

Ivan Kenda je bivši lastnik »Park hotela«, blejskega gradu in jezera — Jakob Kunstel je bivši župan v Gorjah, kjer je imel gostilno in trgovino. Pokojni Kunstel je brat rajnkega misionarja Kunstla iz Družbe Jezusove.

Smrt odličnega koroškega narodnega delavca

V Kotljah v Mežiški dolini je umrl 78 let star, kremeniti katoliški in slovenski kmet Lenart Kubar. Gor pod Uršljo goro se je raztezalo njegovo posestvo, ki je zmagoslavno kljubovalo vsem tujerodnim zajedavcem, ki so ga v predvojni dobi zalezovali. Njegov dom pa je bil trdnjava slovenstva in vernega krščanskega duha, kjer se je zbiralo vse, kar je narodno čutilo in bilo ponosno na svoje kato-

liško prepričanje. Lužnikov oče je bil po vsem svojem značaju pravi predstavnik katoliškega slovenskega kmeta. Silno izobražen mož, v katerega hišo je zahajal »Slovenec« čveč kot 30 let, ki je naročil in bral vse, kar je dobrega izšlo na književnem trgu. Koliko naših izobražencev je z njim sedelo v njegovi hiši in z njim debatiralo in so se morali kloniti njegovemu znanju in njegovi neizprosni doslednosti. Krščanski mož, ki je strogo pazil, da so se ohranile vse starodavne krščanske tradicije, ki krasijo življenje po kmetijskih domovih, in ki je svojim otrokom znal udariti pečat neustrašene vnostnosti za krščansko stvar. Slovenski mož voditeljske krvi, ki je dolga leta na svojih ramah nosil odgovornost za slovenske boje, dajal pobude, ustanavljal zadruge, da je reševal slovenske kmetijske domove, in ki so ga v zahvalo kot 60-letnega starčka nemški volkwehrovi ob prevratu vlačili v celovške ječe, odkoder jim je pobegnul v osvobodeno domovino. Njegov dom pa so mu do zadnjega oplenili. Mož, ki se je udeležil vseh velikih slovenskih romanj, v Kelmorajnu, na Dunaj, v Jeruzalemu, v Lourdes, v Rimu, odkoder se je vedno vračal bogatejši in ljubezni do katoliške vere in do slovenskega naroda. Pri vsem tem pa kmet, ponosen na svoj stan, na kmetско delo in na kmetско življenje. Ponosen na svoj prelepi košček slovenske zemlje, ki ga je pogostokrat hodil gledat z vrhov tolikanj priljubljene Uršlje gore, odkoder je do zadnjih let tako rad s svojim čudovitim gorskim prodornim glasom klical svojo družino v dolini. Zena mu je umrla pred dvema letoma, kar ga je silno potrla. Na domu gospodarja sedaj njegova hčerka Cilka, ki nadaljuje očetove nauke. En sin je šolski upravitelj v Črni, drugi je predsednik Katoliške akcije in oče deveterih otrok. Vsa Mežiška dolina bo prisluhnila, ko bodo peli zvonovi za pokojnim Lenartom in številnim prijateljem po širni Sloveniji, ki so ga poznali in pri njemu v gosteh bili, se bo osvežil spomin na lepo slovensko dušo, ki je šla po plačilo k Bogu, ki svojih zvestih služabnikov ne pozablja tako, kot jih čestokrat pozablja domovina. Naj v miru počiva! Preostali izrekamo svoje globoko sožalje!

K odkritju spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku

Zastopnik Njegovega Veličanstva kralja Petra II. divizijski general g. Lazar Tonič v razgovoru z banom g. dr. Natlačnom. V ozadju brigadni general g. Dušan Dodič

Odol Vam da videx dobre, v družabnem življenju tako upoštevane negovanosti!

Ako morate mnogo govoriti, potem upotrebljavajte za poživitev in osvežitev ODOL. — ODOL je idealno sredstvo za nego ust. ODOL prepreči vrenja in gnitja v ustih. Če si enkrat izperete usta z ODOL-om, premagate svoje utrujenost in preprečite neprijeten vonj iz ust. ODOL Vam varuje zdravje, osvežuje in poživlja

Ohrani z Odolom zdravi zobe, bezgavke vrat in usta

ODOL

L83 je oznaka še bolj izpopolnjenega ODOLA, katerega antiseptično delovanje je še v večji meri zvišano. Bakteriološke in klinične preiskave so znanstveno dognale, da ODOL uničuje bakterije.

Nova trdnjava na severni meji — Blagoslovitev banovinske gospodinske šole v Svečini

Maribor, 19. oktobra. Leta 1935 je banovina kupila benediktinsko posestvo in graščino v Svečini. Ker se je izkazalo, da so bili prostori tedanje kmečko-gospodinske šole v St. Jurju ob juž. žel. neprimerni in ker iz pedagoških razlogov ne kaže, da bi se v istem kraju nahajali gospodinska in kmetijska šola, je ban g. dr. Marko Natlačn odločil, da se kupljena graščina v Svečini porabi za gospodinsko šolo, ki se ima preseliti iz St. Jurja. Vodstvo šole je bilo poverjeno izkušenim šolskim sestram. Tehnični in kmetijski oddelek sta takoj izdelala načrte za adaptacijo stare graščine. 15. februarja se je v še ne popolnoma preurejene prostore vselila gospodinska šola in s tem dnem pričela s poukom. Dokončno je bila stara samostanska graščina preurejena šele pred kratkim. Grad je dobil popolnoma novo zunanost, notranji prostori pa so bili tako idealno adaptirani, da odgovarjajo prav vsem zahtevam sodobne gospodinske šole. Ves grad nudi sedaj lepo sliko. Po popolnoma dovršenih delih je bila v ponedeljek, 18. oktobra, ob zaključku prvega šolskega leta slovesna blagoslovitev novega zavoda. Slovesnosti blagoslovitve so se udeležili g. ban dr. Marko Natlačn z gospo soprogo, prevzvišeni g. škof dr. I. J. Tomažič, načelnik kmetijskega oddelka inž. A. Podgornik, okrajni glavar P. Popovič, mariborski župan dr. Juvan, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, stolni prost dr. Vraber, častni kanonik Čizek, minister Vesenjsek, tajnik JRZ M. Kranjc, domači g. župnik Časl, banovinski svetnik Šerbinek in domači župan g. Kren.

zvestobo do doma, družine, naroda in države. — Zelim vam srečno pot v življenje!

Nato je g. ban dekletom razdelil izpričevala, nakar se mu je za bodrilne besede zahvalila zavodova gojenka.

Nato so si gostje ogledali po zaslugi šolskih sester vzorno urejene šolske, stanovanjske in gospodinske prostore, ki se morejo po praktičnosti, zračnosti, snagi in svetlobi meriti s prostori dru-

Dopolodne ob pol desetih so gostje, vse gojenke s svojimi učiteljicami na čelu in številni občani sprejeli g. bana, ki se je v spremstvu načelnika kmetijskega odbora za Maribor levi breg min. v p. Vesenjaka pripeljal z avtomobilom. Takoj po pozdravu z odličnimi gosti je g. bana pozdravila gojenka in mu izročila šopek rož, druga gojenka pa je pozdravila prevzvišenega g. škofa in mu prav tako izročila lep šopek.

Takoj po sprejemu je škof dr. Tomažič opravil blagoslovitvene obrede. Nato je ob asistenci stolnega prošta dr. Vrabra, kanonika Čička, župnika Časla in škof. aktuarja J. Kokošineka daroval sv. mašo, pred njo pa imel na gojenke lep nagovor.

Po cerkvenih slovesnostih se je v šolskih prostorih vršil zaključek šolskega leta. Gosp. ban je najprej ugotovil lep uspeh, ki so ga dosegle gojenke prvega tečaja. Gojenk je bilo 25, od katerih je 11 šolo dokončalo z odličnim uspehom. Nato je g. ban nagovoril dekleta z naslednjimi besedami: »Po osmih mesecih resnega učenja in dela v tej hiši, ki smo jo pravkar blagoslovili, se postavljate in odhajate na svoje domove, med svoje, k svojemu delu. Danes smo vaš tečaj zaključili z zahvalno pesmijo. Ob tej priliki dajem izraza svoji želji, da bi tečaj, ki ste ga obiskovale, obrodil stoteran sad, da bi seme ljubezni do domačega doma, ki so ga vaše učiteljice sejale v brazde vaših src, padlo na rodovitna tla, da bi raslo in uspevalo. So nekateri, ki mislijo, da gospodinske šole niso za kmetiska dekleta, ker da jih odtujejo kmetškemu življenju in domu. Ti ne poznajo ustroja in dela naših gospodinskih šol. Zelim, da bi ve bile dokaz, da te šole niso prav nič v nasprotju s potrebami kmetškega doma in življenja, ampak da so one tiste, ki kmetiska dekleta vprav pripravljajo za delo in življenje v kmetškem domu in da prejema v njih vse, kar pristno kmetško življenje pospešuje in ohranja. Naj vam ne bo žal velikega dela, ki ste ga morale izvršiti v tej hiši. Saj je trdo delo breme, ki ga življenje naloži sleherni kmetški gospodinj in materi, ki je vedno prva pri delu in ki zadnja zvečer leže k počitku. Uspehi letošnjega tečaja pričajo, da se v šoli niste učile brezdelja, marveč vztrajnega in vestnega dela. Nesite ta smisel za delo domov ter se zavedajte, da delo ni samo dolžnost, ampak tudi čast, saj je le delo tiste, ki posamezniku in narodu prinaša blagostanje in srečo. Poleg vestnega in resnično smotrnega dela je varčnost pogoj blagostanja. Tudi smisel za varčnost so vam učiteljice vcepilje v srce in tudi tega ponesite s seboj v življenje. Delo in varčnost, ki ga boste prinesle kmetškemu domu, bosta porok za njegov obstoj in napredek, da ga boste mogle svojim potomcem izročiti lepšega in trdnjega, kakor ste ga prejele. Ohranite pa tudi ljubezen do rodne grude, na kateri ste zrastle in na katero se zopet vračate. Ostanite zveste kmetškemu stanu, ki nam je dal največ velikih mož in ki je od roda do roda prenašal naše duhovno in gmotno bogastvo ter našemu narodu ohranil slovensko besedo in kulturo in ki je nosilec naše narodne bodočnosti. Zvestoba do kmetškega stanu vas bo utrdila, da boste mogle prenašati bremera in udarce življenja. Ohranite pa zvestobo tudi Bogu, ki bo v vas utrdil

gih gospodinskih šol v inozemstvu. Delo in bivanje v takih prostorih je za bodoče kmetске gospodinjce pač najboljša vzgoja in zgled. Opoldne je bilo gostom prirejeno kosilo, na katerem so spregovorili poleg g. bana g. škof, bivši oblastni predsednik dr. Leskovar, minister v pok. g. I. Vesenjaka in član banskega sveta g. Šerbinek, ki so se vsi zahvalili g. banu, da je za gospodinsko šolo odločil obmejno Svečino, kjer se bodo na skrajni točki naše severne meje vzgajale čuvarice slovenskih domov. Stedile so še večernice, ki jih je opravil gospod škof in med katerimi je ubrano prepeval zbor gojenk.

Mariborske Wögererjeve hrenovke
dnevno sveže dobite v delikatesi
JANC - Židovska

Slomškova družba

V nedeljo, dne 17. oktobra t. l. je bil v Rokodelskem domu v Ljubljani ustanovni občni zbor Podružnice Slomškove družbe za ljubljansko okolico. Številno zbrano učiteljsvo, med njim banov. šol. nadzornika g. Štruklja, okrajnega šol. nadzornika g. Erjavca, zastopnika mest. župana g. Vidra, predsednika Podružnice Slomškove družbe za mesto Ljubljano g. Horna ter ravnateljca meščanske šole g. Pečjaka in druge, je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora g. Hladnik ter obrazložil pomen in naloge nove podružnice S. D. Poročilu pripravljalnega odbora so sledili vzpodbudni govori predsednika centralnega odbora S. D., šol. nadzornika, predsednika ljubljanske podružnice in županovega zastopnika, na kar so bila pravila soglasno sprejeta. V odbor so bili izvoljeni gg. in gđne.: Hladnik, Žirovnikova, Erjavca, Jakličeva, Širnjkova, dekan Zabrnt in Pečjak; pregledovalca računov sta Lomšek in Kovačeva, v razodisču pa Škulj in Porntova. Po temeljitem razmotrivanju g. Pečjaka o katoliškem mladinskem tisku se je občni zbor v lepem soglasju končal.

Tepeni „izletniki“

Jevnica, 19. oktobra. Odkar je v Jevnici postajališče, radi hodijo izletniki v te kraje, posebno jeseni. V Mali in Dolgi nogi, v Golišah je mnogo kovanja in sadja. Med izletniki so pa tudi ljudje, ki pridejo z nahrbtniki in tresejo in pobirajo kovanje in sadje brez dovoljenja. Ze večkrat je prišlo do prepira. Tako so jo v nedeljo 17. oktobra izkupil nekateri »izletniki«. Ko so jih domačini podili, se še umakniti niso hoteli. S koli in noži so navallili na kmečke fante. Na obeh straneh je bilo veliko krvi. Končno so jih fantje le zmagali in dva zaprli v klet, da so jih pozneje orožniki odgnali v Litiijo. Kmetje zato sade in gojijo kovanje in sadje, ker so to tukaj edini pridelki, ki jih morejo prodati. Nekateri mestni in predmestni ljudje pa mislijo, da mora kmet vse zastoj dati. Letos je sadje že tako poceni, da ga lahko vsak kupi. Kmet pa za tatove ne bo sadja gojil.

Proslava dvestoletnice župne cerkve v Šmartinu pri Kranju

Šmartin pri Kranju, 18. okt.

Prelep dan, kakršnega šmartinska fara ne bo več zlepa doživela, je minil, solnčen jesenski dan, ki je bil s svojim zlatim sijajem prikladen okvir radostnemu vznemirjenju srca, navdušenju, duhov-

množice bližnjih in daljnih faranov in jih zbrala okoli sebe. Na grobovih okoli nje je mrgolelo morje lučic, s katerimi so živi počastili svoje rajne. Čudovito ubrano so zvonili zvonovi in farani so se ta večer razšli na domove v nestrpnem pričakovanju naslednjega dne.

Ze ob pol 8 zjutraj se je zbrala vsa fara in mnogo gostov od drugod na prostoru, kjer je že pred dvesto leti stala stara cerkev sv. Martina. Domači kaplan g. I. Šešek je daroval sv. mašo, ki jo je spremljalo navdušeno ljudsko petje. Po maši se je razvila mogočna procesija k sedanji cerkvi sv. Martina. Te procesije se je udeležil tudi občinski odbor z g. županom na čelu. Zvonovi so pritkavali in množica ljudi, ki se je ustavila pred cerkvijo, je pričakovala, da pride prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman. Njegovoga sprejema se je med domačo in številno tujo duhovščino udeležil tudi kranjski dekan g. Škrbce, šentjernejski dekan g. Anžič, škofjeloški župnik g. Podbevsšek, gvardijan p. Rafael Bogataj iz Škofje Loke ter kanonika Mrak in Simenc. Od svetnih oblasti se je udeležil sprejema kranjski okr. načelnik g. Lipovšek. Točno ob času, kakor je bilo napovedano, je šlo skozi množico: škof prihajal! In že smo ga imeli v svoji sredi in tisočem je zajrlo srce od veselja, ker je tako redek dan, da ga imamo med seboj. V imenu šolske mladine sta deklica in deček s prikladnim besedilom lepo pozdravila našega škofa, da je marsikomu zaigrala solza ganotja v očeh.

Ob pol 10 je imel nato prevz. g. škof svoj slavnostni govor v cerkvi, ki se je globoko dojmil vseh faranov. Govoril je kot govori oče otrokom pa tudi kot vojskovodja vojščakom Kristusove cerkve. Tako nas je potrdil v veri in jo poživel v nas, potem pa je daroval pontifikalno sv. mašo. S tem so bile dopoldanske svečanosti končane. — Popoldne ob pol 3 so bile v cerkvi pete litanije, nato pa je bila v Šmartinskem domu akademija, katere se je udeležil tudi Prevzvišeni. Najbolj zanimivo je bilo skriptično predavanje g. svetnika A. Šarca, ki je predaval iz zgodovine cerkve sv. Martina, o kateri je poročal že nedeljski »Slovenec«. G. predavatelju gre vsa zahvala za trud, s katerim je zbral zgodovinske drobce iz literature in starih listin. Akademija je bila vreden zaključek slavnosti šmartinske fare, ki bo vsem ostal v neizbrisnem spominu.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 90474/35.

ni povezanosti in globoki pobožnosti, s katero so šmartinski farani slavili dvestoletnico, odkar jim je bila posvečena fara cerkev. Skoraj vse leto se je fara pripravljala in skrbelo, da bi dala čim slovesnejši poudarek svoji veliki slavnosti. Stara enoličnost je tudi na zunaj potrebovala prenovitve, pa so tako bili na pobudo g. svetnika A. Šarca zlasti oltarji nanovo prepleškani, obnovljena je bila vsa notranjščina starodavne cerkve, da so šli stroški v desetisoče. Pa farani so jih v svoji živi zavesti z veseljem in ponosom darovali, ker fara cerkev, kakor je cerkev sv. Martina, je najbolj dragocena, najsvetlejša hiša sleherne srenje, prostor za praznovanje duha sredi grenke zemlje, hiša božja. Nobe-den se ji v svojem življenju ne more odtegniti ne v mladosti ne v starosti: zato so jo ves težen že krasila dekleta ter zavedni fantje in moške so v to porabili ves svoj prosti čas. Z neštetiimi venci so prepregli notranjščino in s svetlemo so obsuli oltarje. Mogočen je bil pogled na zunanost in okolje cerkve, kjer so v celih vrstah stali mali in veliki mlajji. Slovesnosti so se pričele že v soboto zvečer z litanijami in molitvami za mrtve. Cerkev, ki je bila ta večer kot kraljica obhajana z lučjo reflektorjev in umetnega ognja, je privabila k sebi številne-

Drobne novice

Koledar

Sreda, 20. oktobra: Janez Kancijan, spoznava-
lec; Felicijan, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala ga.
Marija Bueik, soproga policij. nadzornika v pok.
Pogreb bo danes ob četrti na 5 izpred mrtvašnice
splošne bolnišnice.

† V Sošanju je umrl gospod Jakob Volk, kro-
jaški mojster, ustanovitelj in predsednik Obrtne
hranilnice in posojilnice v Sošanju.

Naj jima sveti večna luč! Zalujočim naše iskren-
no sožalje!

Francoski rezervni častniki obiščejo Jugoslavijo

V petek, dne 22. oktobra t. l. prispe ob 10.38
na železniško postajo Bohinjska Bistrica skupina
nad 120 francoskih rezervnih častnikov, kjer jih bo
pozdruvala delegacija rezervnih častnikov iz Ljubl-
ljane in Belgrada. Sprejema se bo udeležila tudi
častna vojaška četa. Po prvem pozdravu na jugo-
slavenskih tleh se odpeljejo gostje do postaje Bled-
jezero, kjer bodo izstopili ob 11 in pojejo peš do
jezera ter v lepem vremenu s čolni do Park hotela,
kjer bodo kosili. Po obedu si ogledajo zanimivosti
Bleda in uprava Park-hotela priredi ob tej priliki
domačo zabavo s petjem in godbo. Vsi sodelujoči
bodo v narodni gorenski noši. Ob 13.30 se pripeljejo
z avtobusi do postaje Lesce-Bled, odpeljejo se
ob 14.16 in prispejo na glavni kolodvor v Ljubljano
ob 15.38, kjer bo oficielem sprejem. Na kolodvoru
bo vojaška četa z godbo, zastopniki vojaških in ci-
vilnih oblasti, rez. častniki in ostalo občinstvo.
S kolodvora odidejo francoski rezervni častniki vsi
v uniformi v sprevidu z vojaško godbo pred spo-
menik kralja Petra I. in ilirski spomenik, kjer po-
ložijo venca. Potem si bodo ogledali zanimivosti me-
sta in ob 18.30 bodo ineli v enem izmed ljubljans-
kih hotelov večerjo. Iz Ljubljane se odpeljejo ob 20.

Pozivamo vse rezervne častnike ter ostalo ob-
činstvo v Bohinjski Bistrici, na Bledu in v Ljubljani,
da se udeležijo sprejema naših ljubih gostov. Fran-
coski rezervni častniki, med njimi večina Solunci,
ki so se borili rano ob rami z našo hrabro vojsko na
solunskem bojišču in ki potujejo na svetovnosti
v Skopje, zaslužijo čim veličastnejši sprejem. —
Odbor.

Najboljše od dobrega

toda kljub temu poceni pralno sredstvo je naš
domači

PERION

ki pere prizanesljivo in čisto. — Uporabljajte ga!

— **Otvoritev postajališča Groblje.** V nedeljo,
dne 24. t. m., bo izročeno javnemu prometu na progi
Ljubljana gl. kol.—Kamnik med postajama Dom-
žale, Jarše-Mengeš nezasedeno postajališče Groblje,
in sicer s prihodom vlaka št. 8428, ki odhaja iz
Ljubljane gl. kol. ob 13.45 in imajo od tedaj vsi vlaki
s prevozom potnikov iz obeh smeri na novem po-
stajališču postanek po eno minuto. Prihodi in od-
hodi vlakov na novem postajališču so razvidni iz
razglasa pri potniških blagajnah. Odprava potnikov
in prtljage je v vlaku.

— **Slavja odkritja spomenika kralju Aleksan-
dru na Rakeku** sta se izmed dekanijske in okoliške
duhovščine tudi udeležila gospoda: Lovšin Ivan,
župnik v Planini, in Martinčič Andrej, župnik na
Uncu. V toliko poročilo v ponedeljskem »Slovenec«
izpopolnjujemo.

— **Prepevedan tisk.** Službene novine št. 236
objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu
prepevedalo prodajati in razširjati št. 18 časopisa
»Narodni val«, ki izhaja v Zagrebu.

— **Vlom v občinsko pisarno.** V Poljanah nad
Škofjo Loko je bilo v noči od petka na soboto
vlomljeno v občinsko pisarno, ki je v gasilskem
domu, kjer ponoči niče ne prebiva. Zlikovci so s
cepinom ali krampom udri v pisarno in odnesli
8000 din. Doselej, kolikor nam je znano, niso še
izsledili tatov. — V soboto je bilo pri Matiju v
Gabrovem nad Škofjo Loko ukraden nekaj obleke
in nekaj drugih manjših stvari. Zlikovci se niso
izsledili. Prejšnjo noč pa je bilo v Trojarjevi tr-
govini ukradena vreča pšenice 85 kg.

— **Nesreča otroka.** Iz Horjula so včeraj pri-
peljali v ljubljansko bolnišnico sedemletno Marjeto
Lebnovo, hčerko poselnika. Mala Marjeta se je
vozila z nekakšnim vozilom skupno s svojim brat-
cem. Leva noga ji je zašla med kolo, ki ji je od-
trgalo tri prste.

— **Nevarne prometne točke** je vendar treba že
popraviti. Ena izmed takih je ob kaplaniji v Ho-
cah. Pred kratkim smo poročali o nesreči, ki se je
tu zgodila, že je le za las manjkalo do nove, še
mnogo večje. Težak tovorni avto s prikolicco, last
avtopodjetja Lininger iz Maribora, je peljal iz
Reke več ton gramoza, ne prehitro. Na ovinku mu
zastavi pot čreda krav. Sofer je vozilo sicer hitro
ustavil, toda zaneslo ga je na cementni obronek

globoko betonirane struge, kjer bi bili obležali
tudi delavci, ki so spremljali avto, zasuti s težkim
kamenjem. Poleg tega bi lahko padlo tudi nekaj
glav goveje živine, ki se včasih razkropljena vodi
po cesti. Opozarjamo, da vodi ta cesta skozi Reko
k Mariborski in Ruški koči ter Pohorekemu domu,
t. j. k najbolj obiskanim pohorskim postojankam
in da je v interesu domačega prometa, javne var-
nosti, pa tudi tujskega prometa — po novi cesti
vozijo avtomobili do vrha, do omenjenih koč, —
da se te ovire čimprej in temeljito odstranijo. Ze-
lezniško ravnateljstvo pa Račanci ponovno prosijo
za mrežaste zapornice, kakršne so v Hočah, Pra-
gerskem in drugod. Na obeh straneh proge je
zraslo mnogo hiš in otroci, ki niso toliko pozorni,
utegnejo ponovno biti predmet kake nesreče.

— **Združenje jugoslovanskih glasbenih avtor-
jev (»UJMA«),** sekcija za dravsko banovino, ima
sestaneke svojega članstva v četrtek, 21. t. m., ob
18 v šahovski sobi gostilne Lovšin v Gradšču,
Ljubljana. Važen dnevni red!

— **Društvo za zaščito koristi vlagateljev bivše
avstrijske poštne hranilnice** v Ljubljani ponovno in
zadnjičkrat opominja svoje člane, ki so že veči-
noma po naših informacijah prešli svoje ter-
jate od poštne hranilnice v Belgradu, da takoj po-
šljejo obvezane odstotke, sicer bo društvo primorano
v teku osmih dni potem pravnega zastopnika
nastopiti tožbeno pot proti neplačnikom. Da se pa
vloge v tako slabi valuti izplačujejo, ni društvo po-
polnoma nič krivo. Sicer pa ta zadeva še ni končana
in upamo, da pride tozadevna sodna razprava v
kratkem glede valorizacije v pretres. Vlagatelji,
kateri še niso priglasiili svojih terjatev, naj to store
takoj: Ime in priimek vlagatelja, številka hranilne
knjižice ali čekovnega računa, stalno bivališče, po
umrlih pooblastilo sodišča, da je glavni dedič. Za
vsako hranilno knjižico je potreba posebej vložiti
prijava. Prijave so kolka proste. Za eventualne in-
formacije je priložiti znamko 2 din, sicer se ne od-
govarja.

Najboljša hranilnica kuriva Lutz-peč, tovarna Ljubljana VII.

— **Dva roparska cigana ubita.** Prebivalstvo
Medmura, Prekmurja, Hrvaške Podravine in Hr-
vatskega Zagorja je že dolgo trepetalo pred ro-
pasko tolpo cigana Joška Kokoša, ki je neusmi-
ljeno ropala in plenila. Orožnikom pa se je sedaj
posrečilo ujeti tri glavne vodje te ciganske tolpe.
Pred dnevi so orožniki ustrelili 38-letnega Joška
Baranja, ki je hotel zbežati pred aretacijo. Tedaj
so orožniki aretirali večje število roparskih ci-
ganov, na svobodi pa je ostal vodja tolpe Joško
Kokoš, ki se je klatil okoli madžarske meje, kjer je
ropal, preoblečen v orožniško uniformo. Z njim je
bil tudi njegov 18-letni sin Josip, ki je bil oblečen
v uniformo stražnika. Bila sta v neki koči in ko so
ju orožniki zajeli, je sin napadel orožnike, od ka-
terih ga je eden zabodel z bajonetom v nogo ter
ga onespobil za boj, drugi orožnik pa je ustrelil
očeta Joška, ki je bil takoj mrtev. Mladega ranje-
nega cigana so prepeljali v bolnišnico v Cakovcu,
kjer so mu odrezali nogo, toda zaradi zastrupljenja
krvi je cigan kmalu nato umrl. S tem je bila iz-
trebljena ta ciganska tolpa, ki je ljudem povzročala
toliko zla.

— **Kakor se porcelan in srebro ne čisti s pe-
skom,** istotako ee ne sme negovati zobe z ostrim
materialom. Sredstvo za čiščenje v zobni pasti naj
ne bo trše od zobnega emajla ter po možnosti fino
in enostavno. Masa za čiščenje v Odol pasti ni me-
hanično narejena, temveč je kemično in potem se-
stavljena, ona je mikroekopsko droben prašek, ki
izključuje vsako pokvaritev zobnega emajla. Odol
zobna pasta napravi zobe snežnobele in jih pri-
jetno osveži.

— **Močnejši kot bolezen je trpkosladki Bio-
malz.** Njegova naravna moč krepi odpornost telesa.
Dnevno nekaj polnih žlic zadostuje, da nas ohrani
zdrave, vesele in mladostne.

— **Poslednji vlak generalne direkcije državnih
železnic na pariško razstavo** bo vozil 31. oktobra
t. l. z odhodom iz Ljubljane ob 1.40 in to po po-
sebno znižanih cenah. Potovanje bo pod pokrovit-
eljstvom Propagandnega komiteja razstave s so-
delovanjem društva »Putnik«. Cena od Ljubljane
do Pariza in nazaj je 1.500 din, v čemer je všteta
voznina do Pariza in nazaj, prenočišče in pol pen-
zija v Parizu, ogled Pariza in razstave, kakor tudi
izleti v okolico. Prijave sprejemajo biljetar-
nice »Putnika« v Ljubljani, Gajeva ulica in hotel
Metropol, v Kranju, v Mariboru, Celju, v Goraji
Radgona, na Jesenicah in na Bledu.

— **Za Vse svete v Gorico in Trst.** Prijave v
vseh biljetarnicah »Putnika« in izletni pisarni M.
Okorn, Ljubljana, hotel Ston, tel. št. 20-45. Vhod iz
Prešernove ulice.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite
zjutraj na prazen želodec kozarec naravne
»Fruz-Josel grenčice«.

Gospa Stella R. Vladescu med nami

Odična žena pride danes v Ljubljano. To je
znana narodna delavka za ljudsko prosveto v Ro-
muniji, gospa Stella R. Vladescu, soproga znanega
veučiliškega profesorja biologa dr. Rada Vladesca
iz Bukarešte. Imenovana dama ima zelo velike
zasluge, da je letošnja prva razstava naših sloven-
skih čipk dosegla tako lepe uspehe v Bukarešti. Za
časa belgrajskega sejma je podpisala protokol o
mednarodnem podpiranju domačih obrtov med Bol-
garijo, Češkoslovaško, Jugoslavijo in Romunijo. Sedaj
je potovala po Dalmaciji, da je tam proučila
razmere in je danes v Ljubljani. Že od prške raz-
stave Male zveze ee dela za tesnejše sodelovanje
s sosednimi državami, zlasti z onimi, kjer ni raz-
vito čipkarstvo in se dela na to, da se omogoči
potom primerne kompenzacije čim večji izvoz naših
čipk, da bo našla pripravljena akcija na naših
merodajnih mestih primerno razumevanje in mo-
ralno oporo. Čas bi že bil, da se slednjič pristopi k
realiziranju zamisljene akcije, od katere je priča-
kovati precejšnjih uspehov za naše čipkarice. Več-
letne priprave so sedaj končane in zavisi cela za-
deva od dobre moralne podpore naših poslancev,
ki so o zadevi tudi že informirani. Trdno smo pre-
pričani, da ne bi zastopniki tujih držav mogli imeti
načelna nasprotja proti uvozu malih količin naših
čipk, če bi se kdo zavzemal za to. Tako pa se res
ne čuje, da bi se kdo posebeo zanimal za izvoz
čipk in za olajšave pri tem delu.

Gospa Vladescu goji že davno velike simpatije
za naše ljudi in se je to pokazalo najbolj za časa
svetovne vojne, ko se je tudi ona morala umakniti
daleč tja v Malo Azijo v Smirno z misijo Rdečega
križa. V Smirni je bilo tudi 120 srbskih ujetnikov,
ki so živeli v groznih razmerah in so delali v rud-
niku. Ničee se ni brigal za nje, dokler se ni za-
vzela zanje gospa in izposlovala pri Angležih, da
so te reveže poštno oblekli in obuli. V spomin na
ta dogodek ee se potem skupno slikali in je ta
slika ravno najboljši dokaz njenega človekoljub-
nega dela.

Oče g. Vladescu ee je rodil v selu: Satei Sar-

bii in varful Slivnie, ustanovljenem l. 1504 po Kri-
zovu Stepanu Velikem.

Pri nas si bo gospa ogledala čipkarsko šolo in
organizacijo tega dela.

Želimo odlični ženi prav prijetno bivanje med
nami, da ee bo vrnila z najboljšimi vtisi v svojo ve-
liko in gostoljubno domovino, ki je pokazala toliko
razumevanja za naše izdelke in omogočila, da se je
romunsko občinstvo do dobra seznanilo z našim
čipkarstvom.

Liubljana

dne 20. oktobra 1937.

Gledališče

Drama: Sreda, 20. oktobra: »Julij Cezar«.
Red Sreda, — Četrtek, 21. oktobra: »Tarelinova
smrt«. Red Četrtek, — Petek, 22. oktobra: ob
15. uri »Julij Cezar«. Dijaska predstava. Znižane
cene od 14—2 din.

Opera: Sreda, 20. oktobra: »Linda di Cha-
mounix«. Premiera. Premierski abonma. — Četr-
tek, 21. oktobra: »Amaconke«. Red A. — Petek,
22. oktobra: Zaprtje (Gostovanje opere v Celju:
»Evangeljnik«.)

Predavanja

Liebertovo pedagoško predavanje »Vzgoja na
razpottju« (Die Erziehung am Scheidewege) bo
nocoj ob 18 v predavalnici mineraloškega inšti-
tuta na univerzi.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyr-
ševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr.
Gartus, Moste.

Poslovilni koncert

Zlate Gjungjenac

Dosedanja prina donna ljubljanskega operne-
ga gledališča gospa Zlata Gjungjenac se je odločila
zapustiti naše gledališče in je sprejela v tekoči
sezoni ee angažma v belgrajski operi. V teh dneh
pa je prišla, da ee še enkrat poslovi od našega ob-
činstva ter mu zapoje nekaj priljubljenih pesmi in
opernih arij, ki naj bi bile njen »adijo« ob ločitvi.

Priljubljena sopranistinja je nastopila v veliki
Filharmonični dvorani v okviru koncertne prire-
ditve, katere spored ee obsegal v svoji dvodelnosti
najprej zbirko pesmi; med njimi nekaj pastirskih
pesmi iz XVIII. stol., dva samospava Musorgskega
(»Molite«, »V kot«) in več samospevov domačih
skladateljev: Lajovica (»Begunka ob zibel«, »Pe-
sem o tkalcu«), Škerjanca (»Vizija«), Osterca (»Vra-
ta«) in Štritofa (»Pobček«, »Micka bi rada Jurka
dobila« — obe po narodnih napevih). V drugem
delu sporeda pa so se nahajale arije najbolj pril-
jubljenega značaja, vzete iz raznih starejših oper
Cajkovskega (»Evgenij Onjegin«), Puccinija (»Bohe-
me« in »Madame Butterfly«), Masseneta (»Manon«)
in Verdija (»Traviata«). Pevka je pela ob spreml-
javi simfoničnega orkestra, za katerega so bile
vpretno prirejene tudi v originalu klavirske spreml-
jave. Spremljal jo je orkester ljubljanske Filhar-
monije, ki ga je vodil dirigent Niko Štritof.

Tako je imela pevka poslednjič kar najbolj
ugoden okvir, da je razvila pred poslušalci vse
čare, kot jih vsebuje to njeno petje. Nam pa bodo
ostale še zlasti v spominu pevkinne operne podobe,
kot jih je ustvarjala v našem gledališču. Živela bo
med nami njena Mimi, Butterfly, Manon, njena
Margareta, Luiza in Desdemona, njena Jenufa in
Katja Kabanova. Spominjali se bomo teh likov,
v katerih je umetnica še posebej razvila svojo no-
trajno tvornost. In ee se spomnimo predvsem re-
nih umetniških momentov, kot jih je znala razviti
pevka v poslednji podobi svoje Desdemone ali Je-
nufe, potem bomo spremljali njeno nadaljnjo umet-
niško pot z željami, da bi prav v tej smeri doži-
vela ob končni dozorelosti, svoj umetniški višek ter
tako dopolnila usodo svoje umetniške poti.

Koncert, ki je bil polno obiskan, je bil tudi
sicer na umetniški višini.

V. U.

M. Drenik

volna za ročno pletenje, smyrna, perzer in kelim.

Ljubljana - Kongresni trg 7

1 **Umetniška družina Šubie** izvira iz Poljan nad
Škofjo Loko. Stefan Šubie, priznani slikar, ki je
okrasil veliko cerkva v Poljanski dolini s svojimi
umotvori, je imel dvoje sinov, laneza in Jurija. Jan-
ez se je rodil 1850, umrl 1889, posvetil se je pred-
vsem cerkvenemu in pokrajinskemu slikarstvu,
drugi sin, Jurij, rojen 1855, umrl 1899, pa je bil
predvsem portretist in dekorativni slikar. Tudi dela
teh prijačo visoko nadarjenost sinov, ki so izhajali
iz te družine. Stojimo pred otvoritvijo umetniške
razstave, ki bo posvečena prav tem velikim sinovom
našega naroda. Zato je primerno, da pridedi Pro-
svetna zveza v Ljubljani na III. prosvetnem večeru,
ki bo dne 22. oktobra ob 8 v beli dvorani, predava-
nje o imenovani umetniški družini, na kar že
sedaj opozarjamo cenj. občinstvo.

1 **Uprava Eilitnega kina Matice** obvešča, da je
danes ob 21.15 premierska predstava »Dama s ka-
melijami«. Glej današnji oglas!

1 **Podružnica sadjarskega in vrtnarskega dru-
štva Ljubljana** - Vie priredi ob priliki I. banovinske
sadne razstave in sadnega sejma v Mariboru v ne-
deljo, dne 25. t. m., ogled te razstave. Izletniki ee
sestanejo ob 5.15 na glavnem kolodvoru pri vходу.
Pri odhodu je kupiti celo vozovnico in legitimacijo
Obr. K 13. S kupljeno karto in potrdilom razstavnega
odboru, da ee se razstave udeležili, se peljejo
domov brezplačno. V Ljubljano ee vrnemo ob 22. Za
kosilo je preskrbljeno.

1 **Na pokopališče k Sv. Križu** vozi avtobus vsak
dan od 8 zjutraj do 6 zvečer.

1 **25.000 doseženih.** Letos je ljubljanska bolni-
šnica nenavadno hitro dosegla rekordno število
25.000 sprejetih bolnikov, kar se je zgodilo včeraj
zjutraj. Popoldne je bila zadnja številka sprejetega
bolnika 25.036. Druga leta bolnišnica komaj ob
koncu leta doseže tako visoko številko, pomisliti
pa je treba k temu še, da je morala bolnišnica od-
kloniti celo vrsto bolnikov, ker niso bili tako nujno
potrebni zdravljenja v bolnišnici ter so ee mogli
zdraviti v domači cetrbi. — Ta teden je naval
malih bolnikov, bolnih za davico in škrlatinko, ne-
koliko pojenjal, vsaj v primeri s prejšnjim tednom.
Vendar je infektijski oddelek še vedno nabito poln
ter vlada tam občutno pomanjkanje postelj. Kar
bati se je za primer, da izbruhne kakšna velika
epidemija, kateri ne bo mogoče preprečiti divjanja
in uničevanja življenja. Tudi drugi oddelki niso nič
na boljšem. Tako je v dvorani, ki šteje kakih 30
postelj, na razpolago in sam uporaben termofo,
čeprav bi ga morali imeti po zdravniških predpisih
vsil bolniki. Stanje naše bolnišnice je ubopno!

1 **Delo pri Karlovškem mostu** naglo napreduje,
zlasti ker je nastopilo ugodno vreme ter ni nevar-
nosti, da bi voda ponovno odnesla oder. Ograja
severnega hodnika je že odstranjena, včeraj pa so
pričeli podirati še ograjo južnega hodnika. Ze ee-
daj se vidi, kako širok bo most v bodoče, namreč,
da bo segal skoraj nekoliko čez razpetino Karlov-

ške, oziroma Dolenjske ceste. Pridobljeni prostor
na obeh straneh mostu bo služil za dva hodnika,
dosedanja hodnika pa bosta uporabljena za cesti-
šče. Za veliki vozni promet, ki gre čez Karlovški
most, je bilo to cestišče do sedaj mnogo preozko
ter sta ee dva voza n. pr. prav težko izognila drug
drugemu. Most razširja trvdka Battelino. Delo bo
zaključeno še pred nastopom zime.

1 **Tvrdba Oroslav Dolenc, Ljubljana, Wolfova**
ul. 10, je pripravila za praznik Vseh svetnikov
prvovrstne nagrobne sveče v izbranih barvah in
oblikah.

1 **Ceber perila najden.** Pred dnevi je neki ribič
lovil ribe v potoku Curnovcu v Mestnem logu.
Voda pa je nanesla škač mokrega perila, ki ga je
gotovo pogrešila kakšna perica v zgornjem delu
tega potoka. Policija je ta škač perila spravila ter
ga dobi perica v kriminalnem oddelku na policiji.

1 **Huda nesreča dijaka.** Včeraj zjutraj se je v
Vegovi ulici hudo ponesrečil 10-letni učenec I. re-
alne gimnazije Karel Kos. Neki neprevidni kolegar
ga je podrl ter mu povzročil številne poškodbe po
vsem telesu. Dijak je izgubil veliko mnogo krvi. Re-
ševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Maribor

m **Ban dr. Natlačen v Mariboru.** V ponedeljek
se je ustavlil v Mariboru na povratku iz Svevine
g. ban dr. Marko Natlačen. Prenočil ee v hotelu
Orel, včeraj dopoldne pa si je ogledal nekatere
tukajšnje banovinske ustanove, med njimi poro-
nišnico, Dečji dom, kjer ee je podrobno zanimal
za ureditev zavoda. Obiskal ee tudi Vajeniški dom.

m **Elektrifikacija mariborske okolice napre-
duje.** Mestno električno podjetje ee s svojim omre-
žjem na zapadni strani že seglo čez Bresternico ter
je te dni končalo dela za elektrifikacijo Jelovca
pri Selnici ob Dravi. S tem je levi brez Drave od
Fale do Maribora elektrificiran. Sedaj tečejo do-
govori med električnim podjetjem in interesi za
elektrifikacijo Pesnice, in sicer najprej naselji
okoli pesniškega kolodvora. Potrebno bi bilo zgra-
diti daljnovod od Sv. Kungote vzdolž pesniškega
potoka do mostu v Koških, kjer bi se potem
daljnovod zaobrnil ob državni cesti proti severu.
S tem bi se znatno približalo tudi vprašanje elek-
trifikacije Št. Iža, pa tudi nadaljevanje elektrifi-
kacije proti Št. Lenartu v Sl. gor. Tudi stanovalci
Rošpoha se zanimajo za elektrifikacijo ter je bil
v soboto prvi sestanek interesentov. Potrebno bi
bilo zgraditi v Rošpohu transformatorsko postajo,
za katero je banka uprava že obljubila 25.000 din
podpore. Tudi mariborska mestna občina bi dala
isto vsoto, le občina Kamnica še okleva. Bilo bi
pa potrebno, da bi se kamniška občina odločno
zavzela za elektrifikacijo Rošpoha, ki spada v nje-
no območje, kakor se je poprej zavzela za elektri-
fikacijo Kamnice samo in pa področja vzdolž
okrajne ceste. Interesenti so pripravljani, da no-
sijo stroške za odcepe od transformatorske po-
staje do svojih hiš.

m **Glede oddaje Grajske kleti** nam sporoča
mestna občina, da je ni oddala g. Kendi, temveč
g. Babineku Ivanu, svoječasnemu najemniku Ken-
dovega hotela na Bledu.

m **Kongregacija za gospe** ima jutri 21. t. m.
sestaneke ob pol 5. popoldne.

m **Gasilci v Grafiki.** V nedeljo bo ob 10 do-
poldne na Železničarjevem igrišču zanimiva nogo-
metna tekma. Pomerijo ee med seboj naši gasilci
in pa grafiki.

m **Nevarno se je ponesrečil** na cesti iz Sv.
Kungote v Maribor 40letni čevljarški mojster
Ferdo Painkiher z Zrinjskega trga 9. Zavozil ee
v kup gramoza, pa si je pri padcu strl roko v rami
in nogo. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.
m **Zanimiva zobozdravniška zadeva.** Mestne-
mu fizikatu je bilo javljeno, da ee je neka mari-
borska zobozdravnica že zdavnaj preselila v Bel-
grad, v Mariboru pa ee še vedno nahaja njen ate-
lje, v katerem baje vrši ordinacijo pod njenim ime-
nom neki zobotehnik, ki ji plačuje za atelje na-
jemnino. Mestni fizikat je prijavil zadevo banski
upravi, ki sedaj preiskuje.

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Mariboru.
Sreda, 20. oktobra: Zaprtje.
Četrtek, 21. oktobra ob 20. uri: »Revizor«.
Red A.

Petek, 22. oktobra: Zaprtje.
Sobota, 23. oktobra ob 20: »Sodnik Zalamej-
ski«. Premiera. Bloki veljajo.

Celje

c **Celjski mestni svet — sporazum in »Jutro«.**
Včerajšnje »Jutro« ee je spozabilo in hotelo pred-
plovati celjskemu mestnemu svetu, kakšno eta-
lišče naj bi zavzel do notranjih političnih dogo-
kov v državi. Pripomniti moramo, da ee celjski
mestni svet sam dobro zaveda svojih nalog in da
jih je dosedaj v redu izvrševal. Kadar pa bo mest-
ni svet čutil potrebo, da sklene kako resolucijo,
smo prepričani, da je ne bo spregledal tudi brez
Jutrovega komentarja ne. Pač pa bi vprašali »Ju-
tro«, da bi nam poročalo raje, kakšno resolucijo
so na svojih pogostih sestankih sklenili celjski
jenesarji!

c **Ljubljanska opera** bo gostovala v Mestnem
gledališču šele v petek, 22. oktobra ob 8. zvečer.

c **Mestno poglavarstvo** bo nabavilo nove služ-
bene obleke, obutev in opremo za organe poli-
cijske straže v Celju. Ponudbe, kolkovane z 10 din,
je vložiti pri poglavarstvu v zaprtih ovojih.

c **Jutri zvečer** ob pol 8. bo v Domu zopet
redni sestanek Apologetičnega krožka DMK z na-
daljevalnim predavanjem.

c **Savinja** je naplavila utopljenca. Včeraj so
našli v strugi Savinje v Zalcu neznanega utop-
ljenca, okoli 45 letnega moškega.

Nadaljevalno šolstvo v Ljubljani

Pred kratkim je bila na mestnem magistratu seja odbora strokovno-nadaljevalnega šolstva mestne občine ljubljanske pod predsedstvom mestnega župana ljubljanskega dr. Jura Adlešiča. Banskoupravo je zastopal inšpektor za osnovno-nadaljevalno šolstvo g. Presl Miha, mestni svet član mestnega sveta g. Vider Josip, Zbornico za TOI predsednik zbornice g. Ogrin Ivan, Delavsko zbornico g. Berdajc Jože. Navzočni so bili voditelji strokovno-nadaljevalnih šol, zastopnik mestnega fizikata dr. Kanc Pavel in referent višji svetnik dr. Brilej Arnost.

V uvodnem govoru je g. župan povedal nekaj splošnih opazk k strokovno-nadaljevalnemu šolstvu. Izdatki za strokovno šolstvo so v letošnjem letu izredno narasli in v prihodnjem letu se računati na še višje izdatke. V preteklem šolskem letu smo imeli 56 razredov. V novem proračunu smo jih predvideli 57, a šoleki upravitelji so jih ustvarili nad 60. Ker je bilo v nekaterih razredih predvideno le po 10, 12 do 14 učencev, je bilo treba zahtevati od upraviteljev, da se strogo držijo navodil uredbe in pravilnika banske uprave, ki določata, da sme biti najmanjše število učencev v enem razredu 20, a najvišje 40. Letošnji proračun je itak že za 45.000 din višji od lanskega in zato nikakor ne gre še bolj obremenjevati mestno občino. Mestna občina ljubljanska ima dokaj težavno stališče pri iskanju kritja stroškov za strokovno-nadaljevalno šolstvo. Prispevki učencev samih, to je 20 din mesečne šolnine, se mnogokrat plačujejo le na papirju, ker mnogi ne zmorejo tega plačila, marsikateri mojstri pa kljub pogodbeni obveznosti ne plačujejo svojega zneska za šolnino. Zato mora ta primanjkljaj kriti mestna občina; brez njene pomoči bi morala strokovno-nadaljevalno šolstvo že davno prenehati. S hvalevrednim razumevanjem prispeva tudi banska uprava, za kar gre v prvi vrsti zahvala g. banu dr. Natlačenu in banski upravi.

Združenja so letos prispevala nekaj več kot lansko leto, vendar pa kljub prizadevanju ta številka ni dosegla vrste, ki je bila sklenjena na sejah odbora strokovno-nadaljevalnega šolstva. Sklenjeno je namreč bilo, naj mojstri prispevajo za vsakega vajenca po 10 din, kar bi letno zneslo 12.000 din — dejansko pa je bilo plačanega le 6.250 din. Zanimanje združenj pa je zadnje leto vendarle precej naraslo, saj so preteklo leto plačali komaj nekaj okrog 900 din; to je vsekakor dobro znamenje. Če bo zanimanje mojstrov in združenj tako raslo, je upati, da bo v bodočem letu uspeh še lepši.

Nadalje je poudarjal gospod župan, naj se upravitelji šol ravnajo točno po predpisih glede nabavk učil, ki veljajo za občinske nabavke. Upoštevati je treba pri tem posamezne tvrdke po vrstnem redu, ne le nekaterih, ker mora mestno poglavarstvo pač gledati na to, da se vsem trgovcem in obrtnikom nudi možnost zaslužka.

Zelja in težnja mestnega poglavarstva je tudi, da bi bilo strokovno-nadaljevalno šolstvo čimprej združeno v samostojni zgradbi, za kar se že celo vrsto let zbirajo prispevki. Zbrani fond naj bo podlaga za realizacijo tega načrta, pomoči pa bo treba še s primernim posojilom. Šele, ko bo strokovno-nadaljevalno šolstvo v svojih prostorih, se bo moglo razmakniti v vsem obsegu.

Nato je poročal tajnik odbora g. dr. Brilej, ki je podal nekatere statistične podatke o strokovno-nadaljevalnem šolstvu za leto 1936-37 na posameznih šolah. Iz tega poročila posamezno, da je splošno strokovno-nadaljevalno šolo na Vrtači obiskovalo 237 vajencev. Poučevalo je 15 učiteljev s šolekim upraviteljem Antonom Šemetom vred. Izdelalo je 78% vseh gojencev. Strok. nadaljevalno šolo za mehansko-tehnične obrti na Ledini je obiskovalo 278 vajencev, poučevalo je 16 učiteljev pod vodstvom upravitelja Pavla Plešničarja. Izdelalo je 92% vseh učencev. V strok. nadalj. šoli za umetne in oblačilne obrti na Prulah je bilo 246 učencev, poučevalo pa je 12 učiteljev pod vodstvom prof. Znidarčiča Ivana. Doprilo je šolo 81% vseh učencev. V ženski strok. nadalj. šoli za umetne in oblačilne obrti pri Sv. Jakobu je bilo 246 gojek; poučevalo je 19 učiteljev in učiteljic pod vodstvom upravitelja g. Alojzija Gorupa. Doprilo je šolo 96% učenk. Strok. nadalj. šolo za stavbne obrti na Grabnu je obiskovalo 214 učencev; poučevalo je 5 upraviteljem g. Kregarjem vred 16 učiteljev. Učni smoter je doseglo 94% gojencev. Skupno je bilo v vseh strok. nadalj. šolah v Ljubljani 1200 gojencev, od teh 830 vajencev in 370 gojek. Izdelalo jih je 1069, neposrednih je bilo 88, neizpravljenih 43.

Iz blagajniškega poročila sledi, da je imel odbor v minulem letu 714.337 din izdatkov in 717.804 din dohodkov. Mestna občina ljubljanska je nakazala 180.000 din, Zbornica za TOI 20.000 din, Obrtniško združenje 6.250 din. Zbornica za TOI je poslala 192 šolskih knjig v vrednosti 6.187 din. V gradbeni fond sta prispevali še mestna občina ljubljanska 78.800 din (poleg že omenjene podpore), kralj, banska uprava pa 50.000 din.

Pri razpravi je g. Ogrin obljubil, da bo Zbornica TOI vplivala na združenja, da bodo prispevali svoj del k strok. nadalj. šolstvu. Tudi Zbornica TOI bo predvidela v letošnjem proračunu večji znesek v ta namen.

Računski zaključki za preteklo leto je bil soglasno sprejet, predložen je bil tudi proračun za tekoče šolsko leto, ki izkazuje 692.000 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Za občino ljubljansko je predvidena podpora 260.000 din (200.000 din v gotovini in 60.000 din kot izdatki za kurjavo, razsvetljavo in snajenje). Delavska zbornica pa bo po možnosti prispevala s knjigami.

V debati med slušatelji se je naglašalo pomanjkanje knjig in drugih učil; nimamo ekoraj ničesar, kar potrebuje pedagog za res strokovno vzgojo in učitelstvo mora tako rekoč orati ledino. Pomagati bi morala tudi težka industrija in mojstri. Treba bi bilo doseči prisilno obiskovanje šol za vajence; Delavska zbornica je ugotovila, da obiskuje redno te šole le 60% vseh vajencev v Ljubljani. Potrebno bi bilo nabaviti večje število knjig in učil, omogočiti poučne ekskurzije s četrtinsko vozništvom ter prirediti šoleke razstave. Učiteljem naj se znova prizna honorar po 20 din od ure. Treba je tudi poskrbeti za to, da se gradbeni fond zadostno podpre in da se čim prej začne graditi poslopje. Verjetno je, da bo šolski odbor navel posojilo; obstoja načrt, da bi se napravil prizidek pri srednji tehnični šoli. Morda bo mestna občina priskočila na pomoč s primerno parcelo, da bo tako to uprašanje rešeno že v bližnji bodočnosti.

bila ustanovljena Osješka livarna in tvornica kmetijskih strojev. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1912 z glavnico 400.000 kron po tedanji Hrvatski zemaljski banki (sedanja Jugoslovanska banka v Zagrebu) ter se je razvilo doslej v veliko podjetje. Kot znano, ima tvornica tudi večino delnic Titan, kranjskih tvornic železne robe v Kamniku. Posebno zaslužen za razvoj podjetja je glavni ravnatelj tvornice g. ing. Vjekoslav Pipel. Na proslavi, kateri je prisostvoval tudi trgovinski minister dr. Vrbančič, je ing. Pipel sporočil, da je družba sklenila vsem delavcem povisati plačo za 8%, kar je 200.000 din

BISER peč za usako kurivo
FEROLIM - VIDROVCI

ritve sveta po napoleonovih vojskah ter tvorbo novih nasprotij, ki so nujno dovedla do svetovnega požara, ki je zopet nanovo razdelil zemlje Evrope in ustvaril nove ljudi. In to potrebo je čutila Jugoslovanska knjigarna, ki je hotela tudi svoji Slovenski zgodovini prof. Kosa postaviti ob stran tudi nekako evropsko občno zgodovino zadnjega stoletja ter je to nalogo poverila prof. Silvu Kranjcu, znanemu pisatelju zgodovinskih knjig (Zgodovina Srbov. Kako smo se zedinili itd.), ki jih odlikuje prožen izraz in plastično pripovedovanje. In prof. Kranjec je svojo nalogo odlično rešil.

V svojo knjigo je Kranjec strnil ogromno množino zgodovinskih dejstev, tako da se človeku zdi snov skoro prenatrpana. Lahko bi se sicer Kranjec omejil samo na glavno oznako časa ob Napoleonu, podal samo napet dramatičen razvoj nekaj glavnih odločilnih narodov, pobarvan z osebnim tendenco, kakor bi utegnil in želel napisati knjigo kakšen leposlovec; toda Kranjec je šlo za to, da poda nepristransko kolikor mogoče veliko dejstev, ki so vplivala na lice Evrope v tem času; zato je zajel prav vsa Evropa od najmanjših držav do največjih, prepletenih med seboj s stoterimi nitkami. Občudovati moramo zato ravno kompozicijsko silo te knjige, ki tako lepo ekspozira vse dogajanje ter ga napeto v tesni povezanosti pogljava in pogljava, tako, da nikjer ne čutimo časovnega skoka, spelje do konca. Od treh zmagovalnih cesarstev, ki so leta 1814 na dunajskem kongresu zagospodovala nad Evropo (Nemški kralji, Rusija, Avstrija), do poraza prav teh državni oblik, ki se je začel leta 1914 s svetovno vojno, nima evropska politika v neprestanih trenjih, nagibajoč se zdaj na levo, zdaj na desno, istočasno različnejše zveze, ki narode deli v prijatelje in sovražnike. Po Napoleonovem porazu in zadnjem neuspelem sunku v 100-dnevnem vladanju se evropske sile združijo v sveto alianso, ki od zdaj skrbno bdi nad evropskim mirom in znamenju reakcije in absolutizma. Toda vsak pritisk rodi upor in tako je drugo po-

letno in vsako leto dati za pokojninski sklad uradnikov in nameščencev po 50.000 din.

Tvornica aeroplanov »Zmaj« postane delniška družba. Leta 1927 osnovana tvornica aeroplanov »Zmaj«, ki je bila doslej last gg. Petroviča in ing. Dragoljuba Steriča, postane delniška družba z glavnico 8 milijonov, od česar znaša aproti osnovevalcev 4 milijone din.

Ustanove sklada vit. kralja Aleksandra I. Zedinitelja za podpiranje osromašenih in onemoglih bivših pripadnikov Zbornice za TOI. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1937 za uboge onemogle bivše svoje pripadnike in njihove vdove ustanove po 100 din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 20. novembra 1937, opremljene z dokazili, kakor tudi s potrdilom občinskega urada in pristojnega združenja, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, pa je sedaj ne izvršuje več, ker zaradi onemoglosti ne more več delati in je obubožal, odnosno, da je prošilca onemogla uboga vdova bivšega zborničnega pripadnika. Prošnje onih, ki niso izvrševali samostojno takega obrta ali trgovine in torej niso nikdar bili samostojni zbornični pripadniki, ne prihajajo v poštev. Prošnje je treba vlagati po vsakem posamezniku, ker se skupne prošnje, ki bi bile sestavljene v imenu več prošilcev, ne bodo mogle upoštevati.

Borza

Dne 19. oktobra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen v Ljubljani in Zagrebu na 238 denar, v Belgradu na 237.20—238.80. Avstrijski šiling je v Ljubljani narasel na 8.92—9.02, v Zagrebu na 8.95—9.05, v Belgradu na 8.9277—9.0277. Grški boni so beležili v Zagrebu 29.50—30.20, v Belgradu 29.65—30.35. Nemški čeki so beležili neizpremenjeno 13.80 do 14, nadalje so v Zagrebu beležili za sredo decembra 13.625—13.825, za konec januarja 1938 13.70 denar, za sredo aprila 13.35 denar. Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.948.538 dinarjev, v Belgradu 2.900.000 dinarjev. Efektni promet je znašal v Belgradu 375.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2395.16—2409.76
Berlin 100 mark	1739.02—1752.90
Brusel 100 belg	729.70—734.76
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	214.44—216.49
Newyork 100 dolarjev	4298.50—4384.81
Pariz 100 frankov	146.27—147.71
Praga 100 kron	151.48—152.54
Trst 100 lir	227.25—230.33

Curih: Belgrad 10, Pariz 14.72, London 21.545, New York 43450, Bruselj 73.25, Milan 22.88, Amsterdam 240.35, Berlin 174.55, Dunaj 80.20 (81.80), Stockholm 111.10, Oslo 108.25, Kopenhagen 96.20, Praga 15.20, Varšava 82.20, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfore 9.525, Buenos-Aires 130.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 94—96, agrarji 53—55, vojna škoda prompna 415—417, begluške obveznice 76.50—77.50, 4% severni agrarji 51—54, 8% Blerovo posojilo 94—96, 7% Blerovo posojilo 85.50—86.50, 7% posojilo Drž. hipot. banke 100—101, Trboveljska 220—235.

Zagreb: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 94 denar, agrarji 53.50—55, vojna škoda prompna 416—417, begluške obveznice 77.50 denar, dalm. agrarji 75.50 denar, 8% Blerovo posojilo 94—96, 7% Blerovo posojilo 85—85.75. — Delnice: Narodna banka 7.400 denar, Priv. agrarna banka 205—210, Trboveljska 220—235, Isis 20 blago, Sladk. tovarna Bečkerek 650 blago, Osi. sladk. tov. 150—170, Dubrovačka 420—440 (440), Jadranska plovba 410 denar, Oceania 275 denar.

Belgrad: Državni papirji: agrarji 53.50 denar, vojna škoda prompna 451—416 (415—415.50), begluške obveznice 77.75—78, dalm. agrarji 75.75—76, 4% severni agrarji 53.50—54.25, 8% Blerovo posojilo 94.50—95, 7% Blerovo posojilo 85.50—85.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.25 denar. — Delnice: Narodna banka 7.600 blago, Priv. agrarna banka 212 denar.

Dunaj. Borza je danes izkazovala slabšo tendenco zlasti zaradi slabih vesti s prške borze. Zato so bili češkoslovaški papirji zelo tlačeni in tudi večina madžarskih efektov je oslabela. Med delnicami so v večji meri popustile delnice kovinske in papirne industrije. V kulisi so bili začetni tečaj pod večerajšnjimi tečaji, na koncu pa so izkazovali delno izboljšanje. V večji meri so popustili: Alpine, Rima, Waagner, Siemens-Schuckert, Salgo in Trboveljska. Novoro je bilo na borzo uvedeno 5% saleburško posojilo in je bil začetni tečaj 90. Beležili so (v oklepajih večerajšnji

NEMOGOČE!

toda z **Bronhi** BONBONI
preprečiti KAŠELJ
MOGOČE JE!

tečaj): Donavsko-savsko-jadranska 61 (61.60), avstrijske stavbne srečke iz l. 1926 (17.50). — Delnice: Creditanstalt-Bankverein 254 (259), Narodna banka 163.50 (164.50), Donavsko-savsko-jadranska 19.30 (19.50), Steg 25.70 (26.07), Siemens-Schuckert 140 (143.50), Stewag 28 (28.15), Magnesit 84 (85.25), Trboveljska 25.05 (26.15), Alpine 40.95 (42.95), Berg-Hütten 530 (v soboto 588), Rima Murany 80.25 (84.50), Steyr-Daimler-Puch 233.75 (266), Leykam 66.

Žitni trg

Novi Sad: Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor: Pšenica: bč. ban. okolice Sombor 176—177, srem. 176—177, gornja bač. 179—181, slav. 179—181, ban. 172—174, gornja ban. 179—181, bč. ladja Kanal 180—182, bč. ladja Begej 181—183, bč. ban. Tisa šlep 182—184. — Koruza: bč. srem. 105—107, bač. beli 2% 104—106. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet 16 vag.

Živina

Dunajski prašičji sejem 19. oktobra. Prignanih je bilo 5417 pršutarjev in 5425 špeharjev, skupno 10.842 glav, o dtega 2306 iz Avstrije in 8536 iz inozemstva. Kupčija je bila živa in so zaradi slabe ponudbe I. pršutarji narasli za 3, II. in III. vrste za 5 grošev pri kg. madžarski veleposesniški za 2 in banaški za 3 groše, kmečki špeharji pa so obdržali čvrste cene prejšnjega tedna. Cene so bile naslednje: I. špeharji 1.56—1.57, srednjetežki špeharji 1.54—1.55, stari 1.50—1.53, kmečki 1.56—1.63, krizani 1.62—1.72 in pršutarji 1.50—1.80 sil. za kg žive teže.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Murski Soboti, dne 15. oktobra t. l.: Biki I. vrste 5.50 din za 1 kg, II. vrste 5 din za 1 kg, III. vrste 4.50 din za 1 kg, Telic I. vrste 5.50 din za 1 kg, II. vrste 5 din za 1 kg, III. vrste 4 din za 1 kg. Krave I. vrste 3.50 din za 1 kg, II. vrste 2.50 dinarjev za 1 kg, III. vrste 1.50 din za 1 kg. Teta: I. vrste 6 din za 1 kg, II. vrste 5 din za 1 kg. Prašičji špeharji 8 din za 1 kg. Prašičji: pršutarji 7 din za 1 kg, Goveje meso I. vrste 11 din za 1 kg, Goveje meso II. vrste 10 din za 1 kg, Goveje meso III. vrste 8 din za 1 kg, Svinjina 12 din za 1 kg. Svinjska mast 18 din za 1 kg. Čisti med 20 din za 1 kg. Slanina 16 din za 1 kg. Goveje surove kože 8 din za 1 kg. Telecje surove kože 9 din za 1 kg. — Pšenica 1.90 din za 1 kg, Rž 1.80 din za 1 kg. Oves 1.40 din za 1 kg, Koruza 1.30 din za 1 kg. Fazol 2 din za 1 kg. Krompir 0.60 din za 1 kg. Seno 40 din za 100 kg, Slama 30 din za 100 kg. Jabolka I. vrste 1.50 din za 1 kg, II. vrste 1 din za 1 kg, III. vrste 0.70 din za 1 kg. Pšenična moka 3.20 din za 1 kg, Koruzna moka 2.80 din za 1 kg. Mleko 1.50 din za 1 liter. Vino 12 din za 1 liter.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Komunizem in komunistična Rusija, episod Fran Erjavca — Ljubljana 1937, 536 strani, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 80 din. Pisatelj je razdelil svojo obsežno knjigo na tri dele, od katerih obravnava I. del zgodovino komunistične misli od starega veka do današnjih dni; II. del — najobsežnejši — obravnava realizacijo komunistične ideje v Rusiji in III. del obsega podrobno kritiko načelnih osnov komunizma. Ze iz tega se vidi, da ne bo mogel pri nas nihče mimo tega edinstvenega dela, za katero mu bodo hvaležni in delavci javni delavci predvsem tudi vzgojitelji in delavci sploh, saj jim nudi ta knjiga res izčrpen pogled na vso ideologijo in praktično uveljavljanje komunizma. Zato bi moral to knjigo poznati vsak naš izobraženec, kmet, delavec, odrasel moški, mladenič, dijak, žena, dekle. Naklada je izredno majhna — saj je na razpolago le še par sto izvodov, zato je toplo pripravljamo slehernemu v nakup.

Kulturni obzornik

Od Napoleona do Lenina

Spisal Silvo Kranjec. Jugoslovanska knjigarna (Kosmos 1937), str. 390.

V zadnjem stoletju sta bila največja dogodka v Evropi: nastop Napoleona in svetovna vojna. Oba zgodovinska dejstva sta spremenila oblike evropske zemlje: rušila sta starodavne državne oblike in vzpostavila nove, dajajo tako novemu duhu nove oblike. To sta dve skrajnosti enega stoletja, dve najvišji točki, ki eta dvignili svet e tečajev; vse drugo med njima pa pomeni samo nihanje in iskanje ravnovesja, povračanje v normalnost, čisto tudi v stare točke. Akcija in reakcija tvori svetovno zgodovino, čisto tudi tako, da pri eni in isti osebi pride akcija sama po sebi v največjo reakcijo, kar lahko smatramo skoro za zgodovinsko nujnost. Zgodovinarji, zlasti v sedanjem času moderni leposlovniki, radi oblikujejo zgodbe velikih osebnosti ter imajo tako tudi Slovenci že v prevodu eicer ne ene, temveč celo že dve monografični obdelavi Napoleona (Ludwig, Merežkovskij), pa tudi o Leninovi revoluciji lahko beremo Ossendowskega roman. Poučeni smo tako o obeh mejnkih na koncu stoletja 1814—1914. Toda nas ne zanimajo samo rast teh velikih individualnosti, temveč tudi podrobni opis razmer, ki so rodile te nadljude; očrt silnic, ki so nekako nujno vodile v njihov izbruh in tvorile prijeme njihovi sili. Nujno za vsakogar pa je, kdor hoče razumeti »politiko«, to je, težnje in miselnost današnjega časa, da pozna zgodovinski razvoj teh hoteni, ki leže v nekaterih narodih že stoletja v zapledku in estreme sistematično po urenjenju. Nujno je bila potrebna knjiga, ki naj bi Slovincem na umiljen način — v poljudno znateni obliki — orisala vsa trenja tega stoletja, umi-

glavje že posvečeno narodom, ki se dvigajo, hoteč priti do narodne osvoboditve, oziroma v teh časih že do demokratičnega sovladanja. Prav 19. stoletje je stoletje porajajoče se demokracije, ki se le s težavo in z največjimi žrtvami poraja v različnih krajih obnemem, toda le rekoldaj v celoti uspe. Narodna zavest, liberalizem, boreč se za ustavo v smislu demokracije in socialna težnja so prvine, ki zaigajo požar po Španiji, ki je pred stoletjem preživljala podobne čase kot danes, zlasti pa po Apeninskem polotoku, ki prav v tem stoletju doživlja osvoboditve, kakor tudi balkanski narodi, ječeč še pod Turki. In vseh koncih se pojavljajo napori priti do ustavnega vladanja, zlasti v Rusiji, Poljski, kakor tudi v Avstriji, kjer se je začela »pomlad narodov«. Najzanimivejše tvorbe tega stoletja je pretvarjanje Francije iz monarhije v republiko in obratno ter zediniteljski poizkusi v Nemčiji, kar končno uspe železnemu kanclerju Bismarcku, možu, ki je danes vzor marsikateremu evrojemu nasledniku, zlasti pa zediniteljski napori Piemonta, ki s pomočjo Garibaldirja, pa tudi premetene politike, pripeljejo k ustvarjanju zedinjene Italije, ki je izbrislala tudi Cerkevno državo. Tako eta nastali dva novi veselili: enotna Nemčija-cesarstvo in Italija, ki sta poleg Anglije, Francije, Avstrije in Rusije pomagale k oblikovanju Evrope. Jasni nam postanejo notranji vzroki nemško-francoske vojne, Bismarckovega kulturnega boja; nadvlada francoske politike, angleški imperializem, zlasti pa avstrijski notranji razvoj ob madžarskih zahtevah ter naklonjenost in odmiikanje demokratičnemu kurzu v Avstriji, ki je bilo vedno odmev svetovnega političnega položaja. Razumljivo nam postane tudi vprašanje Cerkevne države, pa tudi ločitev cerkve in države v Franciji, ker so se katoličani vse preveč vezali na monarhistično obliko vladavine. Panamski škandal, Dreifussova afera, Makiemilijanova tragedija, vse to dobi razjasnitve v tej knjigi. V zadnjih poglavjih se Kranjec peča predvsem z razvretitvijo sil v Evropi, ko se na eni

strani ustvarja trozveza (Nemčija, Avstrija, Italija), na drugi pa dvošporazum (Francija, Rusija), ter nihanja Anglije k njima in pozneje celo Italije, ki izda etari zavezanci. Na eni strani rast novega absolutizma (Nemčija), na drugi začetek ustave (ruska duma), vmes pa napeta rast novega stanu — delavskega, ki preti prevzeti mesto plemstvu in meščanstvu ter se postavlja na barikade že v Rusiji in drugod in dozori med svetovnim požarom v Leninovo revolucijo. »Sto let Evrope« je imenoval Kranjec svojo knjigo: in res je v njej sto let evropske diplomatske zgodovine, pa ne samo te: tudi socialne (tvorbe novega etanu, industrializacija Evrope) in narodne ter je obnem nakazana tudi svetovna kolonialna politika, ki je v tem stoletju zaigrala veliko vlogo. Če je pred sto leti stala Evropa v poviharni smeri, je 1914 etala ostro ločena v dva tabora nasproti, vsa oborožena in pripravljena na nov vihar, da ee vžgal ob prvi iskri. In tako je postal sarajevski umor začetek novega evropskega reda.

Kranjeva knjiga, ki jo je založila razkošno oskrbela z mnogimi podobami (112) in 5 zemljevidi — je evrojevreten dogodek na našem knjižnem trgu, ki smo ga od srca veselili. Veselili že zato, ker je izvorno slovensko delo, plod neizmerne dela, napisano na podlagi velike strokovne literature in ni nikak prost prevod kakega evropskega pričročnika, ki so zdaj v modi. Veselilo, ki hoče razumeti današnji evropski zemljevid ter poznati do dna bistvo marsikaterega današnjih gibani, ko gre v stvarji samo za nove oblike že starih stvari, naj prebere ta jasno napisan pregleden in napet razvoj zadnjih sto let v Evropi in bo na marsikateri strani obetal prepričan, da se zgodovina resnično ponavlja. td.

Popravek: V članku 250-letnice porušitve atenskega Panteona (v večerajšnjem »Slovincu«), je tiskarski skrat napravil doledno pomoto: beri Parthenon pa bo prav!

Nemci naj bolj jedo ribe!

Nemški državni minister Darre je imel v Hamburgu velik govor, v katerem je naglašal, da bodo poslej Nemci morali bolj jesti ribe. To je utemeljeval s tem, da je versajska mirovna pogodba Nemcem vzela 5 milijonov hektarjev rodovitnega sveta, tako sedaj ostaja Nemcem na 100 ljudi samo še 43 hektarjev obdelanega sveta za prehrano. To sedaj narekuje vsem Nemcem, da morajo iz svoje zemlje pridobiti vse, kar sploh more zemlja dati.

Iz tega pa je jasno razvidno, kako utemeljena je naša zahteva — je dejal minister — po kolonijah, katere naj dobi Nemčija. Za sedaj imamo

pa na razpolago za svoje preživljanje samo eno kolonijo, ki je: svobodno morje! V okviru svoje štiriletke bodo Nemci sedaj skušali morje čim bolj izkoristiti za svoje potrebe. Letos bo Nemčija prvič poslala v južno Ledeno morje večje svoje brodogovje na lov na kite. Upajo, da jim bo to brodogovje nalovilo toliko kitov, da bodo Nemci imeli na razpolago 85.000 ton kitovega olja. Sicer pa je riba tudi meso, je dejal minister, zaradi česar je dolžnost vseh Nemcev, da se je bolj poslužujejo. Nemške gospodinje naj prihodnje dni in tedne zlasti pridno kupujejo in pripravljajo slanike!

Beg iz Omarjeve mošeje

Kako je ušel Angležem jeruzalemski mufti - verski poglavar Arabcev

Angleži imajo sedaj v Palestini polne roke dela, ker se odpor Arabcev vedno širi, čeprav so prijeli in zaprli njihove največje poglavarje. Verski poglavar palestinskih Arabcev, jeruzalemski mufti, pa se je skrnil v Omarjevo mošejo, kjer so ga potem Angleži stražili, da ne bi ušel. Toda na veliko začudenje se je muftiju posrečilo pobegniti iz mošeje in iz Jeruzalema. V soboto zvečer se je ta novica kakor blisk razširila po evropskih glavnih mestih. Mufti je zšel na svojem begu v Sirijo, kjer gospodarijo Francozi, katerim je bilo seveda silno neprijetno, ker so dobili takega »gostca«. Vendar so Francozi le slučajno izvedeli, kdo je zšel na njihovo ozemlje.

Mufti je bežal iz Jeruzalema preoblečen v navadnega beduina. Deloma na konju, deloma v avtomobilu je srečno pribežal do morske obale, kjer ga je čakala motorna ladja z njegovimi zvestimi. Na begu, ki se je zgodil v petek ponoči, ga je spremljalo nekaj najbolj zvestih somišljje-

nikov. Na obali se je naglo ukrcal na motorno ladjico, katere naj bi ga zanesla na libanonsko obalo, kjer ga je že čakal pripravljen avtomobil, da bi z njim pobegnil v bolj varne kraje. Zgodilo pa se je, da je ladjico najbrž vodil kdo, ki tega dela ni bil dovolj vajen ter se je v tistih vodah zgubil. Zašel je v sirijske vode, kjer je ladjo srečal francoski patrolni čoln, ki je prežal na lhotapee.

Francozi so brž ustavili sumljivo ladjo ter je straža prišla na krov motorne ladje. Tukaj je pregledala vse papirje, ki so drugače bili v redu. Toda v kotu je čepel neznan beduin, ki ni imel papirjev pri sebi. Ker so Francozi zahtevali, da se mora neznan beduin legitimirati, je mož vstal ter povedal, da je jeruzalemski mufti, ki je ponoči pobegnil iz Jeruzalema. Sedaj so šle Angleži izvedeli, da njihovega jetnika ni več v mošeji. Francozi so muftija v vojaškem spremstvu poslali v Bejrut, kjer so ga internirali v nekem hotelu. Pač pa so z njim silno spodobno ravnali.

V soboto zvečer so potem muftija izpustili, nakar je brž zapustil Bejrut ter odpotoval proti Damasku, kjer se bo lažje skrnil, zlasti, ker je tam mnogo njegovih sobojevnikov. Mufti je že razposlal iz inozemstva oklice vsem Arabcem, naj vztrajajo.

Konjski ples sredi ulice

Pred kratkim je po budimpeštanskih ulicah reven kramar s svojim konjem peljal blago na trg. Naenkrat je od nekod prikoral četa vojakov, kateri na čelu je igrala vojaška godba. Ko je kramarjev konjiček zašel zvoke godbe, se je brž postavil na zadnji nogi ter začel plesati po ulicah mesta. Kaj hitro se je okoli plesočega konjička nabrala cela gruča ljudi, ki so seveda zaprli ves promet. To je vzbudilo zanimanje policije, ki je seveda bila kaj hitro na licu mesta. Toda policaj se ni kdove kako veliko brigal za plesočega konja in njegovo eleganco, pač pa je potegnil iz žepa evinčnik in notes ter začel nekaj pisati. Nato je stopil k branjevcu ter ga začel spraševati, kje je kupil tega zanimivega konja. Branjevec je povedal vse po pravici in rečenici, da je konja šele pred kratkim kupil od nekega cigana. Ko sta to doglala in je godba prenehala igrati, je konjiček zopet začel vleči svoj voziček, kamor je bil namenjen.

Toda policaj, kateremu se je vsa zadeva zdela hudo sumljiva, je stvar naznanil svoji višji oblasti, ki je nazadnje ugotovila, kdo je tisti cigan, ki je temu in temu prodal takega in takega konja. Cigana so brž imeli ter so mu stopili na prste. Nazadnje je cigan priznal, da je konja ukradel v nekem cirkusu. Stvar policije je nato bila, da je cigana seveda zaprla, obenem pa poiskala tisti cirkus. Lahko si mislite veliko veselje pravega konjevega gospodarja, ki je tako nepričakovano dobil nazaj svojega vrliga konjička. Branjevec pa menda od ciganov ne bo več kupoval konj, ki eredi ceste plešejo.

Zenska konzul. Miss Margareta Hanna, ki vodi ameriški konzulat v Zenevi. Je prva zenska na svetu, ki deluje kot konzul

Od povesod

Z jadrnim letalom 5000 metrov visoko je letel nemški jadrni letalec Schiller. Letel je v dvosedežnem jadrnem letalu ter dosegel višino 4976 metrov. S tem je dosegel nov svetovni rekord, ker je dosedanj rekord znašal le 2276 m.

200 letnico Galvanijevega rojstva so 18. oktobra obhajali v Bologni, kjer se je ta sloviti fizik rodil in deloval. Slavnosti se je udeležil italijanski kralj s kraljico ter 12 nosilcev Nobelovih nagrad.

Strašna jesenska megla je v ponedeljek ležala nad Londonom. Ves promet je zastal. Bilo je mnogo prometnih nesreč. Šest ljudi je bilo do smrti povoženih, mnogo več pa hudo poškodovanih.

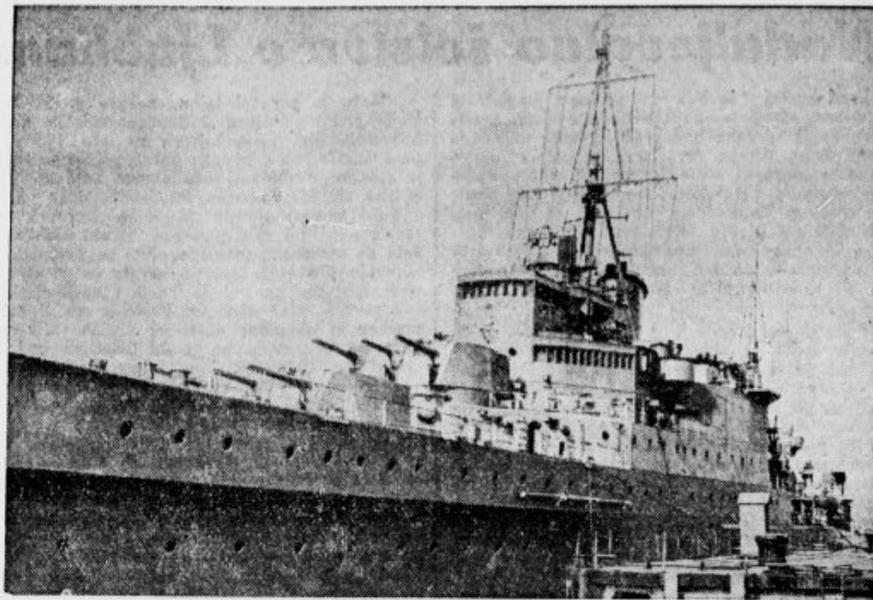
Pogrešano letalo z 19 ljudmi. Iz Newyorka poročajo, da je od tam čez Ameriko odplovalo na zahod veliko letalo, v katerem se je vozilo 16 potnikov in 3 možje posadke. Na cilju v Salt Lake City to letalo že 12 ur zaman pričakujejo. Najbrž se je razbilo kje ob gorah.

Trije avstrijski pivovarji so odpotovali v Abešinjio, kjer bodo sedaj varili pivo.

Velik potres so imeli v nedeljo na srednjem in severnem Japonskem. O škodi in žrtvah pa ne poročajo.

Takole dresirani lev je doma v nekem kalifornijskem cirkusu, kjer kaže svoje umetnije ter pod vodstvom svojega krotitelja brez strahu pleza po vrveh. Levu je ime »Aladin«, je star 2 leti in pol ter tehta 250 funtov.

Najnovejša angleška bojna ladja je križarka »Glasgow«, katero so v Portsmouthu spustili v morje. Križarka ima 9000 ton.

Usoda stare dunajske rotunde

Pogorišče vredno 2 milijona in pol

Pred kratkim je na Dunaju pogorela slovita rotunda v Pratru, katere je tam stala precej več kakor pol stoletja, saj je bila zgrajena za prvo mednarodno razstavo na Dunaju v začetku 7. desetletja v 19. stoletju. Kdor je bil kdaj na Dunaju, si je vsekakor moral ogledati tudi rotundo v Pratru, ki je bila še vedno močočna zgradba. Kakor že ime pove, je bila zgrajena v nekakem polkrogu, bila je okrogla. V sredini je imela močočno kupolo. V njo je šlo na stotisoče zborovalcev. Tam notri je leta 1911 bilo tudi glavno zborovanje svetovnega evharističnega kongresa na Dunaju, na katerem je govoril tudi tedanji deželni glavar kranjski dr. Ivan Sušteršič.

Zato je razumljivo, da je požar v rotundi na Dunaju in v vsej Avstriji izval velik vznemirjenje. Toda nič ne pomaže! S starimi spomini je sedaj izginita tudi rotunda. Od nje so ostali le ogromni železni stebri, ki mole v zrak. Bržkone jo je nalašč zažgal kak zločinec. Ni izključeno, da je postala žrtve politične akcije kake prepovedane stranke, ki je hotela s tem požarom vzbuditi med Dunajčani novo paniko.

Torej ta rotunda je sedaj pogorišče. Ni pa prah in pepel, ker so ostali ogromni železni ste-

bri, ki čakajo, kdo jih bo pospravil. Dunajska oblast je hotela pogorišče v Pratru čim prej popraviti. Zato je razpisala licitacijo, kdo da več za železje, ki je ostalo. Oglasilo se je kar 43 denarno močnih ponudnikov, ki so hoteli kupiti tisto staro železo ter ga seveda na svoje stroške popraviti. Nazadnje je staro železo iz rotunde kupila neka dunajska tvrdka, ki je v zvezi v neko graško.

Kakor so preračunali inženjerji, bo tega železa za kakih 500 vagonov. Ker pa je šla na dražbo tudi opeka, ki je bila zazidana v rotundi, se bo znesek podvojil. Tako bo pogorišče izpraznjeno, državna blagajna pa bo od dunajskega velesesja, ki je predmete prodal v njenem imenu, dobila za pogoreliščino najmanj 300.000 šilingov ali v našem denarju skoro 2 in pol milijona dinarjev. To je sicer precejšen denar, toda le malo v primeri s tem, kar je poslopje veljalo, ko so ga gradili. Takrat je vsa rotunda veljala 1.850.000 goldinarjev. Če bi to preračunali v današnjo našo denarno veljavo, bi rekli, da je veljala takrat kakih 60 do 70 milijonov dinarjev.

Ker pa je med pogoji rečeno, da mora biti pogorišče izpraznjeno do začetka decembra, morajo sedaj kupci kajpada hiteti, da jih čas in vreme ne prehitita. Zato so najeli kakih 300 delavcev, ki bodo delali, organizirali so najmodernejšo prevozno službo, da pojde vse v redu. Najtežje bodo odpeljali štiri glavne portale, katerih vsak je 25 metrov visok. Pa tudi železje, ki je bilo zvezano v ogromni kupoli, katere pa se je podrla med požarom, bo delalo velike težave. To železje, ki sedaj kar na kupu leži, kakor se je podrla, bodo morali razrezati v majhne kosce s pomočjo kisika in stisnjene zraka. Drugače ne bodo dobili tistega kupa železja narazen.

Afriška puščava se razširja

Šele pred kratkim so francoske kolonijalne oblasti opozorile svet, da se v francoski Zahodni Afriki puščava vsako leto najmanj za en kilometer razširi v doslej obdelano ozemlje. Zaradi tega predlagajo, da naj se začne to ozemlje čim bolj na goslo pogozdovati, da se puščava ustavi. Sedaj je britanski kolonijalni urad priobčil poročilo državnega tajnika za kolonije, kateri je povedal, da se puščava silno naglo razširja tudi v Vzhodni Afriki. Zlasti v koloniji Keniji je položaj nevaren in težak. Tukaj izginja vsak dan več obdelanega polja in prst izginja do gole skale. Treba je najprej dognati, zakaj se to dogaja, nakar je treba v sporazumu z vsemi kolonijalnimi oblastmi ukreniti potrebno. Najprej bo seveda treba poskrbeti za namakanje zemlje, nakar morajo slediti drugi ukrepi. Kaj je vzrok, da se puščava tako širi, tega ne vedo niti v francoski Zahodni Afriki, kjer so to najprej opazili.

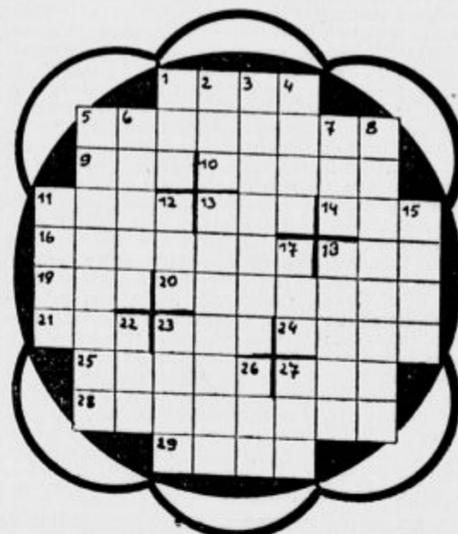

Slab vzgled

Največja poljedelska knjižnica v Evropi

Obe poljedelski knjižnici v Rimu in Moskvi sta mednarodni, največja tozadevna državna na svetu je v Washingtonu, a koj za njo je knjižnica češkoslovaške poljedelske akademije v Pragi, ki ima 120.000 knjig in več kot 1300 strokovnih listov, od teh je skoraj 200 izvenevropskih. Prav za prav je 13 knjižnic, ki so pa z enotno organizacijo, vodstvom in prostori strnjene v celoto. Tu so razen same knjižnice tudi razne poljedelske strokovne zveze, kot vrtnarska, gozdarska, čebelarstva in sviloprejska. Kdor bi hotel kaj zvedeti o poljedelskih ali gospodarskih zadevah glede na ovčarstvo na Češkem in tja do koruznih cen prejšnjega desetletja v Bratih, najde tu kar koj v posebnih knjigah, listih, zasebnih dopisih v 26 jezikih informacije. Tu ustvarjajo češko in nemško poljedelsko bibliografijo, tu sem se stekajo vsa vprašanja iz vsega sveta glede na vzhodnocvropska poljedelska vprašanja, od tu je izšla tudi zamisel za ustanovitev mednarodne zveze poljedelskih knjižnic.

Križanka

V vsak prostorček vstavi po eno črko.

Vodoravno: 1. tuja beseda za vsoto, 5. tuja beseda za kratek duhovit izrek, 9. strupena kača, 10. tuja žensko-krstno ime, 11. gorata hrvaška pokrajina, 13. manj rabljena beseda za ljak, 14. trgovski izraz za predplačilo, 16. žensko krstno ime, 18. moško krstno ime, imajo ga predvsem papeži, 19. Hamsunov roman, 20. tuja beseda za nezmiselnost govorenje, 21. otroška beseda za očeta, 23. kemična prvina, 24 ime turškega ministra, 25. del trdnjave, 27. arabski izraz za sina, 28. naša prijateljska cvrpska država, 29. naslovni kraj iz Tavčarjeve povesti.

Navpično: 1. večja lesena posoda, 2. švicarski kanton, 3. veliko število, 4. važno pristanišče ob izlivu Dona v Avosko morje, 5. Kernikov roman o malomeščanih, 6. tuja beseda za postrežka, 7. navadni števnik, 8. žensko krstno ime, 11. lesena zgradba, 12. italijansko mesto ob Adizi, 13. bajna dežela v povesti angleškega pisatelja Swifta o Gulliverju, v kateri stanujejo sami palčki, 15. oseba iz starogrške zgodovine, 17. turški gospodar, 18. nekaj važno pristanišče blizu Aten v starji Grčiji, 22. pogona členica, 23. večje mesto ob istoimenskem jezeru v severni Italiji, 26. star veznik, 27. domača žival.

Rešitev leposlovne križanke:

Vodoravno: 2. Čop, 6. Karavelov, 7. K(rek) G(regor), 8. Ada, 10. Z(upan) T(omo), 12. Ahab, 13. Lear 14. S(est) O(sip), 15. Oka, 17. P(avel) G(olia), 18. Červant, 21. Osa.

Navpično: 1. Ganghofer, 2. C(ehov) A(nton), 3. Ovid, 4. P(enard) E(mil), 5. Holzappel, 7. Kaš, 8. Abo 9. Ala, 11. Trg, 16. Kvas, 19. V(alentin) O(rožen), 20. N(ovačan) A(nton).

V Rimu je Tibera prestopila bregove in odnesla čolnarske hišice.

Vam nudi razvedrilo ves dan!
Elegantna luksuzna kasete
Močan zvok
Dobra reprodukcija

RADIO r. z. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 7
RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ulica 13
JOSIP WIPPLINGER, Maribor, Jurčičeva ulica 6

Mariborska mestna občina za svoje nastavljenice:

Kolektivna pogodba za nameščence mestnih podjetij

Uspeh „Zveze zasebnih in trgovskih nameščencev“

Maribor, 19. oktobra. Mariborski mestni svet je sprejel kolektivno pogodbo, ki jo je predložil upravni odbor Mestnih podjetij. Naš list je že večkrat, zlasti pa ob priložnosti sprejetja službene pogodbe za mestne delavce, poudarjal, da so v sedanjih občinskih upravi mojih, ki se zavedajo dolžnosti, ki jih ima občina do svojih službenecov in ki storijo vse, da ugodijo vsem njihovim upravičenim zahtevam. Sedanja občinska uprava je takoj ob svojem nastopu obljubila, da bo uredila vse še neurejene službene odnose občinskih nameščencev. Pred meseci je dala službeni red občinskim delavcem, sedaj pa je po dolgih posvetovanjih z nameščenci MP, katere je zastopala mariborska podružnica Zveze zasebnih in trgovskih nameščencev, sprejela tudi službeno pogodbo, s katero se definitivno urejajo službeni odnosi med MP in njenimi nameščenci, ki jih je do sedaj urejal le obrtni zakon.

Ker je po zakonu treba mestna podjetja voditi po trgovskih načelih in ker službeni odnos nameščencev MP ni javnopravnega značaja, tem nameščencem ni bilo mogoče dati pragmatike kakor občinskim službenecem. Zato so se ti odnosi uredili s kolektivno pogodbo, na katero so nameščenci že dolgo nestrno čakali in katere jim prejšnja občinska uprava ni hotela dati.

Po novi kolektivni pogodbi so nameščenci razporejeni v tri uradniške skupine, skupino poduradnikov in skupino slug. Njih prejemki so tudi urejeni po teh skupinah in 12 stopnjah, katerih porazdelitev je razdeljena na triletno dobo. Poleg redne plače, ki jo določa pogodba, pripadajo vsem nameščencem še posebne rodbinske in funkcijske določke. Posebne določke za tehnične nameščence znašajo 15—25% od plače, vsi ostali prejemajo 10% posebne določke. Funkcijska določka gre vsem vodjem oddelkov, družinska pa znaša 150 din mesečno za ženo in vsakega otroka. Pogodba predvideva tudi prejemke v deputatih, dnevnice za službeno potovanja in plače za nadurno delo. Vsi nameščenci so zavarovani pri bolniški blagajni Trg in podpornega društva v Ljubljani ter plačujejo vse prispevke za to zavarovanje občina. Za pokojninsko zavarovanje, ki se bo uredilo s posebnim dodatkom k pogodbi, plačujejo nameščenci njim po zakonu pripadajoči del prispevka, poleg tega pa bodo nameščenci deležni še posebnega dodatnega zavarovanja, tehnični uradniki pa bodo tudi zava-

rovani za slučaj nezgode, smrti in prehodno invalidnosti. Nameščenci imajo po 6 mesečnem rednem službovanju pravico do rednega letnega dopusta, ki znaša pri 25 letnem službovanju 4—5 tednov. Kolektivna pogodba priznava zakonitim dedičem umrlih nameščencev pravico do posmrtnine v višini 1—3 mesečne plače in ureja v podrobnostih vse možnosti, ki bi lahko nastopile v službenih odnosih nameščencev do MP in obratno. Pogodba stopi v veljavo ko jo odobri nadrejena oblast.

S kolektivno pogodbo je občinska uprava izvršila dano obljubo in za dalj časa odstavila z dnevnega reda pereče vprašanje, ker je ugodno zahtevam nameščencev in potrebam občine. Ob tej priložnosti moramo podčrtati vse zasluge, ki si jih je pridobila za sprejem te pogodbe mariborska podružnica Zveze zasebnih in trgovskih nameščencev. Podružnični odbor je ves čas vodil pogajanja in uspel, da so se v pogodbo vnesla nameščencem koristna določila. Za našo nameščensko organizacijo je nova pogodba brez dvoma uspeh, kakršnega ni dosegla še nobena druga slična organizacija v Mariboru.

Kranj

Nova cesta na gaštevskem klancu. Lepo vreme je v zadnjem času pripomoglo, da se opravljajo dela preložitve nove ceste na gaštevskem klancu prav dobro in da gre delo hitro od rok. Sedaj hite izkopavati zemljo nad cesto in graditi zid, ki ga hoče trdka Slavec zgraditi do zime. — Tudi dela pri zidanju nove šole in dela novega mostu čez Kokro gredo hitreje od rok sedaj, ko že nekaj dni sije prijazno jesensko solnce.

Zenska, ki je vzredila 80 otrok, umrla. V Senčurju pri Kranju je umrla v soboto v starosti 72 let Marija Maselj, znana pod imenom »Bičeva Mica«, ki je imela svojo hišico v Senčurju in je posvetila vse svoje življenje vzgoji zapuščenih in nezakonskih otrok. V skrbstvo je prevzemala največ otrok, za katerih skrbstvo je je plačevala občina, mnogo je vzredila tudi drugih nezakonskih otrok. Bila je vedno pobožna in dobra žena, ki je vsakega svojega rejenca ljubila kakor svojega lastnega otroka, zato jih je tudi lepo vzgojila. Pokopana je bila v ponedeljek na pokopališču v Senčurju. — Bog ji bodi plačnik!

Popoviča, ker se lahko sam brani ostre kritike, ako smatra to za potrebno. Vendar moramo ob tej priložnosti pribiti čuden pojav, ki ne spada v šport. Ako se zahteva od zveznega kapitana, da naj bo nepogrešljiv v svojih ukrepih, je potrebno opozoriti ga na napake vnaprej. Ni pa pravilno, da ne rabimo drugi izraz, očitati zveznemu kapitanu, da je napravil kardinalne napake, ako smo pred tekmo odobravlili njegove spremembe in jih smatrali za koristne in neobhodno potrebne. Zato se nam zde nerazumljivi ti številni napadi, čeprav so mogoče umestni. »Pravda« je n. pr. pred tekmo 5. t. m. napisala članek pod naslovom: »Naše moštvo nikakor ne sme nastopiti proti Poljski brez Stevoviča in Marjanoviča.« »Vreme« piše 30. septembra: »Moštvi za Prago in Varšavo sta dobro sestavljeni. Tem postavam se ne bi moglo ničesar prigovarjati...« »Jutarnji list« je smatral še 5. oktobra, da je neobhodno potrebno, da proti Poljski nastopi Stevovič mesto Gayerja, a da je potrebno, da Marjanovič zamenja Hitreca, ki je bil po mnenju tega lista z dne 7. oktobra najslabši igralec v Pragi. »Novosti« pa, ki so najostreje v svoji kritiki, so pisale dne 8. oktobra takole: »Cinjenica, da morajo Poljski sestaviti moštvo iz igralcev več mest in klubov, obeta, da ne bodo mogli sestaviti tako homogenega moštva kot bo verjetno naše... Pa tudi okrepitev naše reprezentacije s Stevovičem in Marjanovičem obeta mnogo.« Malo kasneje pravi za Stevoviča, da je danes v polni formi. Če bomo članke omenjenih listov pred nedeljsko tekmo, dobimo vtis, da ni kriv toliko zvezni kapitan g. Kika Popovič, kolikor gospodje strokovnjaki, ki so smatrali postavljanje Marjanoviča in Stevoviča za okrepitev. Pa tudi oni niso krivi, ki so verjeli, da bo to res okrepilo moštvo. Vendar pa sedaj nimajo moralne kvalifikacije za to, da napadajo zveznega kapitana, temveč bi morali priznati odkritosrčno: »Et mea culpa«, ne pa da napadajo zveznega kapitana, ki je prav toliko kriv kot oni, oziroma še manj. Kajti če so smatrali, da je njegov ukrep napačen, kakor to danes sma-

Kdo je kriv za naš poraz v Varšavi?

Marsikomu se bo čudno zdelo, da naš list tako pozno načena to pereče vprašanje, o katerem so par dni razpravljali na dolgo in široko zagrebški in belgrajski vodilni listi. Vsekakor pa mislimo, da je danes, ko se je razburjenje radi katastrofalnega poraza naših »belih orlov« v Varšavi malo poleglo, mnogo lažje podati pravo kritiko, mnogo lažje najti vzroke za občutni poraz, ki niso maloštevilni. Poraz je tako velik, da ga bomo le težko popravili, čeprav ga bomo verjetno kmalu pozabili.

Sodeč po pisanju vseh naših časopisov je glavni krivec vsega poraza zvezni kapitan g. Kika Popovič in z njim vred zvezna uprava, ki je dovolila, da g. Popovič spremeni postavbo našega moštva proti Poljski, mesto da postavi isto moštvo, kot je igralo proti Češkoslovaški. Vsi časopisni strokovnjaki po vrsti mu zamerjajo, ker je postavil Marjanoviča na zvezo, Stevoviča za centerhalfo in obolelega Matošiča za branilca. Tako piše belgrajska »Pravda« z dne 9. t. m. ... druga in fatalna napaka zveznega kapitana g. Popoviča leži v tem, da je na mesto Gayerja postavil v tim Stevoviča... »Vreme« in »Politika« pišeta v istem smislu. Najhujši pa so v svojih napadih zagrebški listi. »Jutarnji list« z dne 11. oktobra pravi: »Zvezni kapitan je napravil pred današnjim tekmo dve kardinalni napaki. Tisto moštvo, ki se je proti Češkoslovaški uigralo in bilo v drugem polčasu odlično, je po nepotrebnem menjal. Izmenjal ga je na našo škodo. Ne samo, da je postavil v tim dva nepotrebna igralca (Marjanoviča in Stevoviča, op. ur.), temveč je pustil v moštvo Matošiča, za katerega je vedel, da je ranjen.« Zagrebške »Novosti« se pa najostreje v svoji kritiki in zahtevajo radi postavitev Marjanoviča in Stevoviča od zveznega kapitana, da poda ostavko na svoj položaj.

Nimamo namena braniti zveznega kapitana g.

...dokler ni vzel na rame Jernejčka katerega mati pere z Radionom!

Tudi če ste le enkrat videli, kako lepo belo Radion pere, ne boste nikoli več zadovoljni z navadnim pralnim sredstvom. V primeri z »Radionovo belino« izgleda vsaka druga belina sivkasta. Njegova skrivnost je v tem, da vsebuje Radion posebno dobro, s kisikom prepojeno Schichtovo milo. Kisikovi mehurčki pronicajo pri kuhanju skozi celotno tkanino in se ne izognejo nobenemu vlaknu. Radion odstrani temeljito tudi nesnago, ki se z navadnim pranjem ne da odpraviti. Kupite še danes Radion za prihodnje pranje.

RADION
pere sam

SK Slovan, Ljubljana-Moste

skleuje za dne 22. t. m. ob 19.30 zvečer v gostilni Mencinger na Smartinski cesti izredni občni zbor.

Vabimo vse nogometno športno javnost, da nam z nasveti in dejanji pomaga, da zamoremo rešiti klub, ki igra že 24 let v zgodovini slovenskega nogometa važno vlogo. Klubu namreč grozi propast in to zaradi malenkostnega dolga, ki tare klub zaradi premahnega števila članstva.

Naša prošnja se ne nanaša samo na klubsko članstvo, temveč kot že omenjeno, na vso športno javnost. Naj si bo to prijatelj, pristaš ali sovražnik našega kluba na igrišču ali pa za zeleno mizo, vabimo ga. Naš klic je: pomagajte nam, rešite nas na meji 25 letnice! Nogomet pri nas je boren, borni smo vsi športni delavci, zakaj nikjer

se nas ne upošteva, čeravno smo upoštevanja vredni. Gospoda, verjemite, prišel bo čas, ko bo tudi marsikateri klub v Ljubljani potreboval gmotne in moralne pomoči s strani javnosti. Takrat bo tudi marsikateri iz naše vrste dal pomoč.

Prosimo in kličemo na pomoč, rešite, kar se še rešiti da. Zato v petek vsi na občni zbor Slovana. — Odbor.

SK Planina — ženska sekcija. Odselj naprej bodo redni treningi vsak četrtek in sicer za juniorke od pol 7 do 8, za sniorke pa od 8 do pol 10 zvečer v telovadnici Vzajemne zavarovalnice.

Ljubljancan Armin Grad, bivši narednik planinskega polka, je položil izpit za podpornika ter je bil preveden v novi čin zadnje sobote. Mladan podporniku, ki je znan vsaj športni javnosti kot odlični lahkotlet in smučar, ki se je zlasti dobro odrezal pri predlaskih vojaških tekmah Male zveze, iskreno čestitamo.

trajo, potem niso smeli odobrati tega, marveč bi bila njihova dolžnost, da opozore zveznega kapitana na eventualne napake. Lahko je kritizirati napravljene napake; težko pa jih je predvideti. Kdor ne graja, kar smatra, da je graje vredno, je pa odgovoren.

Napisali smo teh par vrstic, ker smatramo, da ni kriv za poraz našega moštva sam g. Kika Popovič, kakor to smatra skoro celokupno naše časopisje, temveč, da so vzroki poraza drugje. Naše skromno mnenje je, da naše moštvo ni bilo slabo sestavljeno. Še danes verjamemo, da bi danes isto naše moštvo, isto moštvo s Poljske sredi Varšave premagalo. Danes bi mogoče imeli več sroče, ki nas je v nedeljo zapustila. Sreča je v igri skoraj vedno odločilna in ta je bila v nedeljo na strani Poljakov. Tu je prvi vzrok poraza. Naši igralci so prispeli na igrišče v Varšavi skozi Prago, kjer so skoraj premagali nogometne mojstre Čehe in so bili mnenja, da bomo s Poljski, katere so doma odpravili z 9:3, imeli le malo opravka. To se vidi jasno tudi iz izjav naših funkcionarjev in igralcev pred tekmo, ki dokazujejo, da so bili vsi prepričani v zmago. Podcenjevanje nasprotnika je drugi vzrok poraza. Nepobitno je, da je došel vedno bil najboljši del našega moštva ožja obramba. (Dokaz Budimpešta 1:1!) Glazer, Hügl, Matošič so smatrali za nepremagljive. Zlasti Matošič velja kot steber naše reprezentacije. V nedeljo pa se je dogodil čudež in je bil prav Matošič, ki ni bil ranjen, kot se je to naknadno ugotovilo, eden najslabših mož, ter je Glazer, kateremu je zelo težko dati gol, spuščal strele, ki bi jih vsak drugi vratar ubranil. Ne dolžim niti Glazerja niti Matošiča, ki sta se sigurno trudila, da najbolje zaigrata. Vendar, če ne gre, ne gre! Vsak človek ima svoj slab dan. Enkrat ga imata tudi sicer dobra Glazer in Matošič. Na srečo našega nogometa sta ga imela prav v nedeljo. Ta črni dan Glazerja in Matošiča je vsekakor tretji vzrok poraza. Popustljivost naše obrambe v

samem začetku igre, ko je prejela do 20 minute dva nepričakovana gola, je nedvomno znervirala napad, ki ni pričakoval, da bodo Poljski potresli našo mrežo. Poljski so nam takoj v začetku blokirali krila, tako da je imel notranji trio proti sebi obo branilca in centerhalfo. Zato ni čuda, če naši niso prišli do strela. Tu so naši napravili taktično napako, da niso poslali malo bolj v napad svoje izvrstne krile Lechnerja in Kokoloviča, ki bi sigurno s svojo prisotnostjo v napadnih linijah prekrizala račune poljski obranbi, ki bi bila prisiljena pokriti naša krila. Na ta način bi se igra lahko razvijala preko hitrih kril, ne pa samo skozi trio. Center napaka je torej zgrešena taktika našega moštva. Šele po tem lahko govorimo o napakah zveznega kapitana, ki je mogoče pogrešil, da je postavil Stevoviča, za katerega poljski listi »Gazeta Poljska«, »Kuryer Krakowsky«, »Ekspres Porany« in drugi pišejo, da je bil eden najboljših, na mesto Gayerja ter Marjanoviča na mesto Hitreca. Kdo nam garantira, da bi bila igra Gayerja in Hitreca boljše in koristnejša od igre Stevoviča in Marjanoviča. Kaj pa, če bi bilo nasprotno? Potem bi bil seveda zopet kriv g. Kika Popovič, ker ni postavil Stevoviča in Marjanoviča. Naravno je, da se vedno išče krivca za vsak poraz. Vendar pa je zelo težko vedno najti pravega krivca; za to ni dobro biti pri napadih in kritikah preveč nagel. Mi ne smatramo, da je poraz v Varšavi sramoten, ker ne podcenjujemo poljskega nogometa. Dobro je, da smo na naš nogomet ponosni, ne smemo pa misliti, da smo nepremagljivi. Ne smemo živeti v megalomanstvu, ki vodi le k porazom in razočaranjem. Bolje je, če odkrito priznamo, da je naš nogomet v zadnjih časih malo v dekadenici — to je tudi eden od vzrokov poraza —, da je potrebno vrniti se k sistematičnemu delu in treningu, da ga povzdignemo ponovno na ono višino, na kateri je že bil. Le z delom bomo pripravili četo, ki bo zmogla spomladati revanžirati se Poljskom za ta poraz. Vsekakor pa smatramo, da je po toči zvoniti prepozno!

Darko Božič.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enkolonska 3 mm vsoka petina vrstica po Din 2-50. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamke.

Službe isčejo

Mlad trgovski pomočnik
speccerist, išče namestitve v trgovini ali skladišču. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Trgovski pomočnik« št. 16.817. (a)

Perfektna kuharica
srednjih let, zmožna samostojnega gospodinjstva išče službo v ali izven Ljubljane. Ponudbe pod »Skrbna« 16.815 upravi »Slovenca«. (a)

Praktikantinja
začetnica išče zaposlitve kjerkoli. Več mesecev bi delala samo za hrano in stanovanje. Ima dobro spričevala, a je brez protekcije. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesta« in poštena 16.770. (a)

Službo dobe

Pridnega hlapca
h konjem sprejemem. Za ga Andlovic, Škofljica. b

Krojaškega pomočnika
dobrega, takoj sprejme Brtoncelj Franc, Selca nad Škofjo Loko. (b)

Krojaški salon
Oroslav Šlapan, Smartinska cesta 8 sprejme takoj krojaškega pomočnika in vajenca. (b)

Tripresna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.
Drugo jutro je cirkuški ravnatelj poklical dečke k sebi in jim rekel:
»Pojdite z menoj!
»Kam pa?« se je začudil Nande.
»Boste že videli!« se je ravnatelj skrivnostno nasmehnil.

Odvedel jih je v veliko trgovino sredi trga, kjer so prodajali moške obleke. Prijazni trgovec je na zahtevo nakopil vse polno oblek pred zavzetimi dečki. Po dolgem izbiranju in pomerjanju je bila kupčija sklenjena: Peter je izbral križasto športno obleko, Nande in Jožek pa sta se odločila za gosposko mestno obleko. — In tako jih vidite zdaj na sliki, gizdaline mlade, kako ponosno in bahato korakajo po cesti in si domišljujejo, da so že veliki gospodje!

Agnes Günther: 121

Dušica - Rožamarija

»Torej dobro. Šel bom na izprehod, kar storim sicer navadno le v avgustu in septembru. Ze dolgo nisem videl s šipkom obraščenih potov. Ali jih imate tu?«
»Prav gotovo, gospod profesor! Konjički so vam tudi na razpolago in Viktorija-voziček moje soproge. In osebni kočijaž kneza vas bo peljal.«
»No, če imam lahko to ugodnost! Kjer bo najlepše, pa lahko izstopim. Kočijažu bom povedal, kod naj vozi.«
»Kmalu potem se je gospod profesor odpeljal na izprehod.
Toda ni šel iskat šipka, ampak je vprašal kočijaža:
»Ali poznate mesto, kjer se je zgodila nesreča? Peljite me tja!«
In gospod profesor se je odpeljal na rimski travnik.
»Kje pa je to mesto?«
Mož ni smel zapustiti svojih konj. Zato je tujemu gospodu točno opisal pot, ki se skriva za grmičjem in okroža vse travnik. Tudi ni pozabil omeniti, odkoder se je najbrže streljalo.
Gospod profesor je stopal po ozki, čedno osnaženi poti med lešnikovim, kalinim in šipkovim grmičjem. Nad njim se je razprostiral visok gozd. Brž je našel usodno mesto. Bilo je vse križem potepano. Vse travnik je bil pohojen. Cvetlice so ležale zlomljene in žalostne po tleh in razen tega je bilo vse zaoblato. Videti je bilo, kakor bi tudi travnik žaloval.
Profesor si je s svojimi sokoljimi očmi ogledoval prostor, kot bi se vse to tikalo njega samega. Tam je bil zasajen v zemljo bel drog. Gotovo se je bila tam zgrudila mlada gospa. Dalje naprej je bil travnik nedotaknjen. Počasi se je zopet bližal gozdu ter iskal svoj voz. Toda zgrešil je pravo pot, zmotil se je v smeri. Poti so se križale, toda ni

Prodamo

Srajce
moške, kravate, nogavice še vedno najceneje pri I. Tomšič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38. (1)

Antikvari
»Umetnost Ant. Demšar, Ljubljana, Mestni trg 17. Nakup in prodaja starin.

Patent »Kraljica peči«
ki se naloži le enkrat dnevno in greje ves dan, jo v zalogi pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15. (1)

Ženski plašč
dober in poceni — dobite le pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1)

Kislo zelje
novo, prvovrstno, v sodčkih, dobavljajo po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povsetova 10, telefon 25-91. (1)

Železne postelje
po naročilu posteljne mreže iz pocelkane in pobakrene žice, ter vrtno zložljive železne stole dobite najceneje pri: STRGULEC PAVEL, Gosposvetska cesta št. 13, Ljubljana. (1)

Preše za seno
kompletni mlin, 300 kg dnevno, vinski čistilnik (Filter) in elektromotor proda KIRBIŠ, CELJE.

MALINOVEC
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebočičnik«. (1)

Pouk

Akademik
abs. jur., instruiral za oskrbo ali honorar. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sigurne uspehe« št. 16.816. (u)

Posvetva

Hišo v Ptuj
na Bregu, s tremi manjšimi stanovanji in dvema vrtovoma, proda Čuček, Ptuj. (p)

V Brežicah
In okoli se naprodaj hšce, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposvetva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Gostilna

dobro uvedena, v centru Zagreba v bližini sejma, z lepim vrtom in vsem inventarjem po zelo ugodni ceni naprodaj zaradi odhoda iz Zagreba. Vprašati: Gostilna pri Starom Purgeru, Savska cesta 3, Zagreb. (p)

Prodamo

Srajce
moške, kravate, nogavice še vedno najceneje pri I. Tomšič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 38. (1)

Antikvari
»Umetnost Ant. Demšar, Ljubljana, Mestni trg 17. Nakup in prodaja starin.

Patent »Kraljica peči«
ki se naloži le enkrat dnevno in greje ves dan, jo v zalogi pri A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15. (1)

Ženski plašč
dober in poceni — dobite le pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1)

Kislo zelje
novo, prvovrstno, v sodčkih, dobavljajo po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povsetova 10, telefon 25-91. (1)

Železne postelje
po naročilu posteljne mreže iz pocelkane in pobakrene žice, ter vrtno zložljive železne stole dobite najceneje pri: STRGULEC PAVEL, Gosposvetska cesta št. 13, Ljubljana. (1)

Preše za seno
kompletni mlin, 300 kg dnevno, vinski čistilnik (Filter) in elektromotor proda KIRBIŠ, CELJE.

MALINOVEC
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebočičnik«. (1)

VINO

pristno in poceni dobite pri Centralni vinarni v Ljubliani TELEFON ŠTEV. 25-73

TEL. 2951
DRVA PREMOG IV. SCHUMI DOLENJKA CESTA

Dražba posestva

Dne 27. oktobra ob pol 9 bo pri okrajnem sodišču v Slov. Konjicah, soba št. 4, prisilna dražba posestva Kragl Benedikta na Zbelovem št. 8, obstoječe iz trgovske hiše, gospodarskega poslopja, skladišča, vrta in trgovskega inventarja. Poslopja so v najboljšem stanju, sredi vasi, nasproti železniške postaje in tovarne. Polovica kupnine lahko ostane vknjižene. — Informacije daje Posojilnica in hranilnica Loče.

Kupujte pri naših inserentih

Brivnico-podružnico
prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 16.811. t

Destilirano vodo
vsako množino, proda tovarna slađa v Celju. (1)

Šivalni stroj
pogozljiv, šiva naprej in nazaj, štika in stopa, malo rabljen, zelo poceni naprodaj v Novi trgovini, Tyrševa cesta 36. (1)

Vrtnarji!
Cvetlično žico dobite v železnini FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (1)

Glásba
Za mal dnarja dos muzke! Plošče, gramofone, radio gramofone, radice aparate itd. prodajamo po ugodnih cenah tudi na obroke. **elektrotón PASAŽA NEBOČIČNIK**

Stanovanja
ODDAJO: Stanovanje s sobo in kuhinjo, podstrešno, oddam takoj ali pozneje. Riharjeva 6. (6)

Kupimo Detelio in lucerno
rženo in pšenično slamo, prešano, franko vagon, kupim. — Dalje kupim 3 pare volov za pitanje in en vagon jabolk za prešanje. — Kirbiš, Celje.

Suhe gobe
Kupuje Sever & Ko Ljubljana Gosposvetska c. 5

Poizvedbe

Informacijska pisarna
J. Sever, dediči Ljubljana, Gosposvetska 14

izvršuje vse tozadevne informacijske posle bodisi v trgovskih in privatnih stvarih, kakor tudi saniranje raznih posojilnih zadev najkulantneje in v najstrožji tajnosti.

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10, tel. 27-63.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40 vnovčuje

HRANILNE VLOGE
bank in hranilnic, kupuje vrednostne papirje, valute in slatnike po najvišji dnevni ceni.

SOBE
Veliko prazno sobo parketirano, s posebnim vvhodom, oddam s 1. novembrom. Sv. Petra c. 14.

Objave

Preklie
Podpisani izjavljam, da je članek, ki je izšel v slovenskem koticiku »Kopriv« pod »Delavski dom«, kjer sta na časti prizadeta gospod upravitelj »Delav. doma« in voditeljica kuhinje — neresničen in brez vsake podlage, zaradi česar se obema zahvaljujem za odstop od kazenskega pregona. — V Ljubljani, dne 16. oktobra 1937. Prešern Ferdo.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 20. oktobra: 12 Odlomki iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Čas, spored. 14 Vreme, borza — 18 Mladinska ura: Pred 400 leti v Carigradu. Po potopisu gornjeogrjskega rojaka Benedikta Kuripečica. (Izvajajo člani rad. igr. družine, vmes plošče) — 18.40 Davčne oprostitve in olajšave (g. dr. Vladimir Murko) — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Vrhunec in padanje naše narodne poezije (dr. Vladimir Dvornikovič) — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanske opernega gledališča: v I. odmoru: glasbeno predavanje (gosp. V. Ukmar). V II. odmoru: čas, vreme, poročila, spored.

Drugi programi

Sreda, 20. okt.: Belgrad: 20 Pianino, 20.30 Humor, 21.30 Narodne pesmi, 22 Konorni koncert — Zagreb: 20 Ljubljana — Dunaj: 19.30 Brahmsov »Nemški rekviem«, 21.15 Plošče, 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 20 Igra, 21.50 Operni orkester, 23.10 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba, 21 Opereta »Masetta« — Rim-Bari: 21 Pihala, 21.50 Violončelo — Praga: 19.23 Gledališki prenos, 21 Schubertove pesmi, 21.30 Kvartet, 22.30 Pianino — Varšava: 20 Tangi in rumba, 21 Chopinov koncert, 22 Ljudski koncert — Berlin: 20.10 Orkester in zbor — Stuttgart: 21.15 Jesuski motivi — Moskovo: 19 Narodopisni večer, 20 Koračnice — Strasbourg: 21.15 Opera.

Nabava žepnih ur

Industrija Gvozdja d. d., Zenica
bo nabavila potom licitacije 200 komadov dobrih ponikljanih žepnih moških ur, solidne izdelave, z vrezanim besedilom: »Uspomena za 25-godišnji neprekidni rad! Industrija Gvozdja d. d., Zenica«.
S ponudbo je poslati nekaj prospektov-slik radi izbire. Istotako se zahteva pisarna garancija. Ponudbe je treba poslati v zaprti kuverti najkasneje do 25. oktobra t. l. Na kuverti je označiti, da je ponudba za ure.
Industrija Gvozdja d. d., Zenica
Zenica, 15. oktobra 1937.

Marija Bucik
Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 20. oktobra ob 4.15 pop. iz mrtvašnice veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 19. oktobra 1937.
ANDREJ BUCIK, polic. nadzornik in p.

JAKOB VOLK
KROJAŠKI MOŠTER V SOŠTANJU
ZA NAŠ ZAVOD SI JE PRIDOBIL NEVENLJIVIH ZASLUG OHRANIMO GA V TRAJNEM SPOMINU!
NAČELSTVO

mogel najti zelene poti po kateri bi dospel do voza. In vedno nove, križajoče se poti! In če je mislil, da je že na cilju, je videl, da ima pred seboj kak drug kos tega začaranega travnika.
Hipoma je začel korake. Po ozki poti, ki je držala vzporedno z njegovo, se je brž prikazala zelenooblečena dama, za katero je stopal lovski pomočnik s puško. Nu, hvala Bogu, ta dva mu bosta mogla pokazati pravo pot! Preskočil je poteček in iznenada se je znašel na močvirnatem svetu, kjer mu je bilo v obraz jelšovo grmovje. In mukoma se je izvilkel od tod. Mislil je, da se je dama medtem že oddaljila.
Toda ne! Tamle stoji. Mladi lovec ji izroči puško. Za hip je pomerila in že je počil strel. Videti ji je, da ni zadela, kajti ekomizgnila je z rameni, vrnila puško svojemu spremljevalcu in šla dalje. Profesor je zopet preskočil neki poteček, kar zagleda pred seboj travnik in, v sončnem sijaju, v zemljo zasajen beli drog. Moral je gotovo hoditi v krogu. In pred njim, onstran grma, je zavrli svojo zeleno pot. Udaril se je ob čelo ter vzkliznil:
»Začarano! Prav gotovo začarano!«
Zdajci pride mimo njega zelena dama. Profesor jo pozdravi kakor pozdravimo človeka, ki ga vidimo na ozki poti. Ta mu je srepo zrla v oči, kot bi ga ne videla ter mu tudi ni odzdravila. Bila je mlada in lepa in v odlični lovski obleki. Bilo je videti, kakor bi nosila krinko, iz katere so žarele oči v tajinstvenem ognju. Mladi spremljevalec je spoštljivo pozdravil in gospoda profesorja je iznenadilo, da je bil njegov mladi, zagoreli obraz ves zableden in njegov pogled zelo nemiren. Krenila sta v neko stransko pot ter brž izginila.
Zdaj se je podal profesor k vozu, kjer ga je pričakoval kočijaž, ki je bil videti nekam zaskrbljen.
»Ali ni šla tod mimo neka dama? Mar ste jo poznali?«
»Bila je presvetla kneginja.«
»Toda to vendar ne bo mati grofice iz Thorsteina?«

Profesor je bil namreč mnenja, da je knez vдовec, kajti mati bi bila vendar pri svojem bolnem otroku.
»To je njena mačeha, gospod profesor.«
»Ah tako!«
Profesor je že sedel v vozu, ki je z njim takoj oddrdral Mačeha torej. Tudi ona je prišla na mesto, kjer se je ponesrečila njena pastorka. In streljala je tam! Čudno spominsko slavlje! Kar se je spomnil spremljevalca z zbeganim obrazom.
Hipoma mu je, kot bi se z bliskovito naglico v njegovi glavi odvijal tajinstven valj, v katerega so se bile skoraj nevedoma vtisnile besede, ki so bile ušle grofici, ko je blela...
»Ne streljaj mama! Za božjo voljo, ne streljaj! Vrnila se bo krogla... Nad tebe se bo vrnila...«
Bilo mu je, kot bi zavela nad njegovim čelom ledena epica... Nemogoče, grofica ni mogla videti strelca! Bil je vendar tako imenitno skrit!
Zdajci vpraša kočijaža:
»Ali se je kneginja ponesrečila na lovu?«
In kočijaž pripoveduje o pobeglem kaznjencu z lovsko puško ter dostavi:
»Ni izključeno, da je to zagrešil ta človek, toda mogoče je pa tudi nasprotno. Moral je vendar videti gospodo, ko je prihajala, in bi bil imel še dovolj časa, da zadriž strel. Toda ljudje so se vrgli nanj kot pobesneli. Ti nepridipravi, ki nosijo dele puške pod jopičem ter si namažejo obraz s sajami, streljajo vsi tako dobro kot pravi lovci. Morda še bolje! Pri kaznjencu tak strel ni nemogoče, toda kaj bi mu naj bil koristil spricho gospodov? Srnjaka bi vendar ne bil mogel odnesti pred njihovimi očmi!«
»Pa nima morda gospoda kakega sovražnika?«
Kočijaž se je široko zarežal ter pojasnjuje, da po gostilnah že neprijazno govore o gospodi, posebno žganjarji, katerih je pa prav malo. Da žive v mestu tudi trije socialni demokrati, od katerih ima eden celo naročen strankin časopis. Toda, da se radi teh knez lahko brez vsakega strahu sprejaha noč in dan čisto sam po gozdih. Zdajci se je kočijaž zresnil in po kratkem premolku je nadaljeval:

»Gospod profesor, vem sicer, da je nedostojno vpraševati, toda prosim vas, povejte mi, ali bo še okrevala presvetla? Jaz sem iz Braunecka. Moj oče je tudi bil knezov osebni kočijaž. Vozil sem princico, ko je bila še prav majhna. In v vsem Braunecku ni človeka, vključno žganjarjev in moža, ki čita socialnodemokratsko glasilo, ki bi ji želel kaj hudega. S slehernim je bila prijazna. Koder je hodila, jo je spremljala radost. Nanjo so vsi prebivalci v Braunecku izredno ponosni.«
Naslednje pa pripoveduje kočijaž profesorju, ko je ta odložil svojo gosposki sijaj ter se usedel poleg njega na kozla.
»Na princico smo zelo ponosni. Lahko bi bila kraljica, ko bi bila hotela. Ona je najlepša princesca daleč naokoli. Njena slika je baje tako krasna, da se je ljudje kar ne morejo nagledati. Obesili jo bodo v veliko dvorano in vsak si jo bo smel ogledati, tako je obljubila presvetla sama...«
Zelo pozno sta prišla profesor in kočijaž h kosilu. Gospod profesor je bil pač čisto pozabil, da bi bil prinesel s seboj šipkovih cvetk.
Grofica še vedno spi in celo sestra je izgnila ter prepuštila svoj prostor Lizi. Saj ji je treba le mirno sedeti in imeti odprte oči.
Ob štirih, ko se je profesor otrešel popoldanskega spanca, se je pripeljal neki voz. Izstopila je dama, katero je že videl dopoldne v gozdu. Toda zdaj je nosila velik klubok e peres in razkošen dežni plašč. Sokolje oči tam gori opazujejo vsako njeno kretnjo, kajti dama je ostala nekaj časa na dvorišču. Knez ji je namreč prišel naproti z malim Henrikom, ter se malo razgovorjal z njo.
Kar je nekdo potkal na njegova vrata. Bila je bolničarka, ki je zopet prevzela svojo službo ter ga zaprosila:
»Gospod profesor, ali bi ne mogli priti k grofici? Pravkar se je prebudila in se nečesa hudo prestrašila. Cuti hude boječine.«
Profesor se poda nemudoma k grofici. Kar lepo je dostoj vse potekalo. — — — Zdaj pa ji drhte ustnice in v njegovih očeh se zrcali groza.